

EBA/GL/2021/16

2021 m. gruodžio 16 d.

Gairės

---

dėl rizika grindžiamo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros metodo savybių ir veiksmų, kurių atsižvelgiant į riziką reikėtų imtis vykdant priežiūrą pagal Direktyvos (ES) 2015/849 48 straipsnio 10 dalį (iš dalies keičiančios Bendras gaires ESAs/2016/72)

Rizika grindžiamos priežiūros gairės

1. Įpareigojimas laikytis gairių ir apie tai pranešti

Šių gairių statusas

1. Šiame dokumente pateiktos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010¹ 16 straipsnį parengtos gairės. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ir finansų įstaigos turi dėti visas pastangas siekdamas laikytis šių gairių.
2. Gairėse išdėstoma EBI nuomonė dėl tinkamos priežiūros praktikos Europos finansų priežiūros institucijų sistemoje arba dėl to, kaip Sąjungos teisė turėtų būti taikoma konkrečioje srityje. Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje apibrėžtos kompetentingos institucijos, kurioms taikomos šios gairės, turėtų jų laikytis ir atitinkamai jas įtraukti į savo praktiką (pvz., iš dalies pakeisti savo teisinę sistemą arba priežiūros procesus), įskaitant tuos atvejus, kai gairės yra visų pirma skiriamos įstaigoms.

Pranešimo reikalavimai

3. Pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 16 straipsnio 3 dalį kompetentingos institucijos ne vėliau kaip 06.06.2022 privalo pranešti EBI, kad laikosi arba ketina laikytis šių gairių, arba nurodyti nesilaikymo priežastis. Jeigu kompetentingos institucijos iki šio termino nepateiks jokio pranešimo, EBI laikys, kad jos gairių nesilaiko. Pranešti reikėtų užpildant EBI interneto svetainėje pateiktą formą ir įrašant nuorodą „EBA/GL/2021/16“. Pranešimus turėtų teikti asmenys, įgalioti pranešti apie gairių laikymąsi savo kompetentingų institucijų vardu. Apie visus gairių laikymosi pasikeitimus taip pat būtina pranešti EBI.
4. Pranešimai bus skelbiami EBI interneto svetainėje pagal 16 straipsnio 3 dalį.

---

¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB (OL L 331, 2010 12 15, p. 12).

2. Dalykas, taikymo sritis ir apibrėžtys

Dalykas

5. Šiose gairėse pagal Direktyvos (ES) 2015/849 48 straipsnio 10 dalį² nurodytos rizika grindžiamo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros metodo savybės ir veiksmai, kurių atsižvelgdamas į riziką turėtų imtis kompetentingos institucijos vykdydamos KPP / KTF priežiūrą.

Taikymo sritis

6. Kompetentingos institucijos turėtų taikyti šias gaires rengdamos, įgyvendindamos, peržiūrėdamos ir tobulindamos savo rizika grindžiamos KPP / KTF priežiūros modelį (RGP modelį).

Kam skirta

7. Šios gairės skirtos kompetentingoms institucijoms, apibrėžtoms Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalies iii punkte.

Apibrėžtys

8. Jei nenurodyta kitaip, Direktyvoje (ES) 2015/849 vartojamos ir apibrėžtos sąvokos šiose gairėse turi tokią pačią reikšmę. Be to, šiose gairėse vartojamos šios apibrėžtys:

Ad hoc patikrinimas	– peržiūra, kurią paskatina konkretus įvykis arba PP / TF rizika.
Atsirandanti rizika	– rizika, kuri anksčiau niekada nebuvo nustatyta, arba esama rizika, kuri žymiai padidėjo.
Būdinga rizika	– PP / TF rizikos lygis, su kuriuo susiduria vertinimo subjektas arba sektorius prieš taikant švelninimo priemones.
Grėsmė	– galima žala, kurią gali padaryti nusikaltėliai, teroristai ar teroristinės grupės ir jų pagalbininkai savo ankstesniais, dabartiniais ir būsimais PP arba TF veiksmais.
Klasteris	– dvi arba daugiau sektoriaus kredito arba finansų įstaigų, pasižyminčių panašiais ypatumais ir susiduriančių su tokio paties lygio PP / TF rizika.

---

² 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/849 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos, kuria iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 648/2012 ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/60/EB bei Komisijos direktyva 2006/70/EB (OL L 141, 2015 6 5, p. 73).

KPP / KTF deklaracijos	– reguliarios arba <i>ad hoc</i> kiekybinių ir (arba) kokybinių duomenų ir informacijos, susijusios su pagrindiniais PP / TF rizikos rodikliais, užklaustos, kurias kompetentingos institucijos teikia vertinimo subjektams.
Likutinė rizika	– rizikos lygis, kuris išlieka po to, kai panaudojamos KPP / KTF sistemos ir kontrolės priemonės būdingai rizikai pašalinti.
Peržiūra ne vietoje	– visapusiška vertinimo subjektų KPP / KTF politikos ir procedūrų peržiūra, kuri vykdoma ne vertinimo subjektų patalpose.
PP / TF rizika	– PP / TF tikimybė ir poveikis.
PP / TF rizikos veiksniai	– kintamieji, kurie atskirai arba kartu gali padidinti arba sumažinti PP / TF riziką.
Priežiūros priemonės	– visos priežiūros priemonės, kurių gali imtis kompetentingos institucijos, siekdamos užtikrinti, kad vertinimo subjektai laikytųsi savo KPP / KTF įsipareigojimų.
RGP modelis	– visas procedūrų, procesų ir mechanizmų rinkinys, kurį taikydamos kompetentingos institucijos gali vykdyti joms suteiktus KPP / KTF priežiūros įgaliojimus nustatyti PP / TF rizikai proporcingu būdu.
Rizika grindžiamas metodas (RGM)	– metodas, kurį taikydamos kompetentingos institucijos ir vertinimo subjektai nustato, įvertina ir išsiaiškina vertinimo subjektams kylančią PP / TF riziką ir imasi šiai rizikai proporcingų KPP / KTF veiksmų.
Rizikos mažinimas	– atsisakymas užmegzti verslo santykius arba sprendimas juos nutraukti su atskirais klientais arba klientų kategorijomis, susijusiais su didesne PP / TF rizika, arba atsisakymas vykdyti didesnės PP / TF rizikos sandorius.
Rizikos profilis	– bendri PP / TF rizikos, susijusios su vertinimo subjektu ar sektoriumi ir (arba) subsektoriumi, ypatumai, įskaitant rizikos rūšį ir lygį.
Teminis patikrinimas	– daugelio subjektų vertinimų, kuriuose pagrindinis dėmesys skiriamas vienam konkrečiam arba labai nedaugeliui šių vertinimo subjektų KPP / KTF sistemų ir kontrolės priemonių aspektų, apžvalga.
Tolesnis patikrinimas	– peržiūra, skirta įvertinti, ar pašalinti per ankstesnį patikrinimą ar peržiūrą nustatyti vertinimo subjekto KPP / KTF sistemų ir kontrolės priemonių trūkumai.
Vertinimo subjektas	– kredito arba finansų įstaiga arba klasteris, priskirtas konkrečiai kategorijai pagal kompetentingų institucijų nustatytus kriterijus.
Visapusiškas patikrinimas vietoje	– visapusiška vertinimo subjektų ar jų verslo linijose įgyvendintų visų KPP / KTF sistemų ir kontrolės priemonių peržiūra, kuri atliekama vertinimo subjekto patalpose.

3. Įgyvendinimas

Įsigaliojimo data

9. Šios gairės įsigalios praėjus trims mėnesiams nuo jų paskelbimo visomis oficialiosiomis ES kalbomis [04.07.2022].

Panaikinimas

10. Toliau nurodytos gairės panaikinamos nuo šių gairių įsigaliojimo datos.

Bendros gairės dėl rizika grindžiamo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros metodo savybių ir veiksmų, kurių kompetentingos institucijos turėtų imtis vykdydamos rizika grindžiamą priežiūrą (ESAs/2016/72).

4. Gairės

4.1 RGP modelio įgyvendinimas

4.1.1 Bendrosios nuostatos

11. Kompetentingos institucijos turėtų taikyti šiuos keturis veiksmingo kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu (KPP / KTF) RGP modelio etapus:
  - a) 1 etapas – PP / TF rizikos veiksnių nustatymas;
  - b) 2 etapas – rizikos vertinimas;
  - c) 3 etapas – KPP / KTF priežiūra, ir
  - d) 4 etapas – RGP modelio stebėseną ir peržiūra.
12. Kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad rizika grindžiama priežiūra – ne vienkartinė užduotis, bet nuolatinis ciklinis procesas.
13. Kompetentingos institucijos, taikydamos savo RGP modelį, turėtų įgyvendinti bendrąsias šių gairių nuostatas, išdėstytas 11 ir 12 dalyse.

4.1.2 Proporcingumas

14. Kompetentingų institucijų KPP / KTF tikslais vykdoma vertinimo subjektų priežiūra turėtų būti proporcinga. Siekiamos gauti informacijos apimtis, priežiūros veiklos ir dialogo su vertinimo subjektu periodiškumas ir intensyvumas turėtų būti proporcingi nustatytai PP / TF rizikai.
15. Kompetentingos institucijos turėtų pripažinti, kad vien vertinimo subjekto dydis arba sisteminė svarba negali būti rodiklis, koks yra jo PP / TF rizikos mastas; didelę PP / TF riziką gali kelti ir mažos kredito ar finansų įstaigos, nepasižyminčios sisteminė svarba.

4.1.3 Vertinimo subjektai

16. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti tas kiekvieno sektoriaus kredito arba finansų įstaigas, kurios turi pakankamai bendrų panašių ypatumų, kad jas būtų galima pagrįstai grupuoti į vieną klasterį. Bendri ypatumai turėtų apimti tokio paties lygio riziką, su kuria jos susiduria, *inter alia*, jų dydį, verslo pobūdį, aptarnaujamų klientų pobūdį, geografinę teritoriją, kurioje jie veikia, arba veiklą ir pristatymo kanalus. Kalbant apie į klasterius sugrupuotas kredito arba finansų įstaigas, RGP procesas gali būti vykdomas ne kiekvienos atskiros kredito ar finansų įstaigos tame klasteryje lygmeniu, bet kolektyviniu klasterio lygmeniu.
17. Siekdamas nustatyti tas kredito ar finansų įstaigas, kurios priskirtinos tam pačiam klasteriui, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į jų verslo modelį, sektoriaus rizikos vertinimą,

atskirų kredito ar finansų įstaigų rizikos vertinimus ir kitus atitinkamus informacijos šaltinius, kaip nustatyta šių gairių 30 ir 31 dalyse, įskaitant informaciją, surinktą vykdant jų priežiūrą.

18. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar to paties sektoriaus kredito arba finansų įstaigas, priklausančias tai pačiai šaliai finansinei grupei, jos laikys vienu „vertinimo subjektu“.
19. Jei kompetentinga institucija žino arba turi pagrįstų priežasčių įtarti, kad rizika, susijusi su atskira kredito arba finansų įstaiga klasteryje, labai skiriasi nuo rizikos, susijusios su kitomis kredito ar finansų įstaigomis tame klasteryje, kompetentinga institucija turėtų pašalinti šią kredito arba finansų įstaigą iš klasterio ir įvertinti ją atskirai arba kaip kito kredito ar finansų įstaigų, kurioms kyla panašaus lygio PP / TF rizika, klasterio dalį. Pašalinimas iš klasterio turėtų būti susijęs, *inter alia*, su aplinkybėmis, kai kredito arba finansų įstaiga iš tikrųjų priklauso asmenims, kurių sąžiningumas kelia abejonų dėl PP / TF problemų, įvertinus pagal bendras ESMA ir EBI kompetencijos ir tinkamumo gaires³, arba dėl to, kad kredito ar finansų įstaigų vidaus kontrolės sistema yra nepakankama, įvertinus pagal EBI vidaus valdymo gaires⁴, ir tai turi įtakos kredito ar finansų įstaigos likutinės rizikos reitingui, arba dėl to, kad kredito ar finansų įstaiga padarė reikšmingų savo produktų ar paslaugų pakeitimų arba galėjo tuos pakeitimus derinti su pristatymo kanalais, klientų bazės ar skirtingų geografinių teritorijų, kuriose teikiamos paslaugos ar tiekiami produktai, pakeitimais.

4.1.4 Bendradarbiavimas

20. Kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti ir keistis visa svarbia informacija tarpusavyje ir su kitomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant prudencinės priežiūros institucijas, finansinės žvalgybos padalinius, mokesčių institucijas, teisėsaugos institucijas, teismines institucijas ir trečiųjų šalių KPP / KTF priežiūros institucijas, siekdamos užtikrinti efektyvią vertinimo subjektų KPP / KTF priežiūrą. Visa svarbia informacija turėtų būti nedelsiant keičiamasi. Jei vertinimo subjektai veikia tarpvalstybiniu mastu, šis bendradarbiavimas taip pat turėtų apimti kitų valstybių narių, o prireikus ir trečiųjų šalių kompetentingas institucijas.
21. Siekdamos veiksmingai bendradarbiauti ir keistis informacija, kompetentingos institucijos turėtų taikyti visas turimas bendradarbiavimo ir koordinavimo priemones, įskaitant tas, kurias kompetentingos institucijos turėjo parengti pagal Direktyvą (ES) 2015/849. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti šių priemonių patikimumą ir tęstinumą, kad būtų sumažinta galimo informacijos vakuumo rizika. Visų pirma, kompetentingos institucijos turėtų remtis Bendromis EPI gairėmis dėl kompetentingų institucijų, vykdančių kredito ir finansų įstaigų priežiūrą, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą (ES) 2015/849⁵, EBI gairėmis dėl prudencinės priežiūros institucijų ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal

³ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo pagal direktyvas 2013/36/ES ir 2014/65/ES [EBA/GL/2021/06](#).

⁴ Vidaus valdymo gairės pagal Direktyvą 2013/36/ES [EBA/GL/2021/05](#).

⁵ Bendros gairės dėl kompetentingų institucijų, vykdančių kredito ir finansų įstaigų priežiūrą, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą (ES) 2015/849, „Kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu kolegijų gairės“, [JC 2019 81](#).

Direktyvą (ES) 2019/878⁶ ir daugiašaliu Europos centrinio banko ir nacionalinių kompetentingų institucijų susitarimu pagal Direktyvos (ES) 2015/849 57a straipsnio 2 dalies b punktą⁷.

22. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti savo bendradarbiavimo ir keitimosi informacija su kitomis suinteresuotosiomis šalimis apimtį ir tikslą. Tai gali padėti nustatyti veiksmingiausią šio bendradarbiavimo būdą, nes tas pats metodas gali būti tinkamas ne visomis aplinkybėmis. Tai reiškia, kad gali prireikti dažniau bendradarbiauti ir keistis informacija su kitomis kompetentingomis institucijomis ir prudencinės priežiūros institucijomis, kurios yra susijusios su to paties vertinimo subjekto priežiūra, nei su finansinės žvalgybos padaliniais, mokesčių institucijomis ir teisėsaugos institucijomis.
23. Bendradarbiaudamos ir keisdamosi informacija su kitomis suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant teisėsaugos institucijas, mokesčių institucijas ir kitas įstaigas ar agentūras, kompetentingos institucijos turėtų tai daryti tokiu mastu, koku įmanoma pagal nacionalinę teisę. Kompetentingos institucijos turėtų siekti keistis informacija su vietos mokesčių institucijomis dėl įvairių mokesčių nusikaltimų ir mechanizmų, kurie padėtų kompetentingai institucijai įvertinti dėl to kylančią pinigų plovimo riziką, su kuria gali susidurti vertinimo subjektai arba sektoriai. Jos taip pat gali keistis informacija dėl galimų prevencinių veiksmų šioje srityje.

4.2 1 etapas. Rizikos ir švelninimo veiksmų nustatymas

4.2.1 Bendrosios nuostatos

24. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti ir suprasti rizikos veiksmus, kurie turės įtakos kiekvieno sektoriaus ir vertinamo subjekto susidūrimui su PP / TF rizika. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos turėtų naudotis įvairiais gairių 4.2.2 skyriuje pateiktais informacijos šaltiniais, taip pat aktyviai bendradarbiauti su sektoriumi ir, prireikus, su kitomis kompetentingomis institucijomis, kaip nustatyta gairių 4.1.4 ir 4.4.9 skyriuose.
25. Nustatydamos PP / TF rizikos veiksmus, kompetentingos institucijos turėtų remtis EBI PP / TF rizikos veiksmų gairėmis pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksmų, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką⁸.
26. Jei vertinimo subjektai yra klasteriai, kompetentingos institucijos, siekdamos apibūdinti klasterį kaip visumą, turėtų nustatyti susijusius veiksmus, grindžiamus tais, kurie išvardyti 44 ir

⁶ EBI gairės dėl prudencinės priežiūros institucijų, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvos 2013/36/ES 117 straipsnio 6 dalį, 2021 m. gruodžio mėn.

⁷ Daugiašalis Europos centrinio banko ir nacionalinių kompetentingų institucijų susitarimas pagal Direktyvos (ES) 2015/849 57a straipsnio 2 dalies b punktą.

⁸ EBI gairės pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksmų, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką (PP / TF rizikos veiksmų gairės), EBA/GL/2021/02.

45 dalyse. Jais remdamosi kompetentingos institucijos turėtų galėti pagrįsti savo sprendimus dėl nustatyto klasterio rizikos profilio. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų atsižvelgti į su tam klasteriui priklausančiais vertinimo subjektais susijusius ankstesnių priežiūros veiksmų rezultatus.

27. Kai vertinimo subjektą vienoje valstybėje narėje prižiūri kelios kompetentingos institucijos, tos kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti ir keistis informacija apie tą vertinimo subjektą, kad būtų suformuotas bendras supratimas apie jam kylančią riziką.
28. Informacijos, kurios reikalauja kompetentingos institucijos, siekdamos nustatyti rizikos veiksnius ir švelninimo veiksnius, apimtis ir rūšis turėtų būti proporcingos vertinimo subjekto verslo veiklos pobūdžiui ir dydžiui, jei tai žinoma. Taip pat turėtų būti atsižvelgiama į vertinimo subjekto rizikos profilį, nustatytą remiantis ankstesniais rizikos vertinimais, jei jie buvo atlikti, ir į aplinkybes, kuriomis vertinimo subjektas veikia, pavyzdžiui, į sektoriaus, kuriam priklauso vertinimo subjektas, pobūdį. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę nustatyti:
- a) kokios informacijos jos visada reikalaus apie vertinimo subjektus ir panašios informacijos reikalauti apie palyginamus vertinimo subjektus;
  - b) kur ir kaip jos gaus šią informaciją, ir
  - c) informacijos rūšį, kuri paskatins pateikti prašymą dėl platesnės ir išsamesnės informacijos.

4.2.2 Informacijos šaltiniai

29. Kompetentingos institucijos, remdamosi informacija iš įvairių šaltinių, turėtų nustatyti rizikos veiksnius, susijusius su sektoriais, subsektoriais ir, prireikus, vertinimo subjektais. Šių šaltinių rūšį ir skaičių kompetentingos institucijos turėtų nustatyti atsižvelgdamos į riziką. Kompetentingos institucijos turėtų užsitikrinti galimybę naudotis tinkamais informacijos šaltiniais ir prireikus imtis veiksmų juos gerinti. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų užtikrinti, kad jos įgyvendino būtinų duomenų rinkimo procesus ir procedūras.
30. Informacijos šaltiniai, kuriais kompetentingos institucijos visada turėtų svarstyti galimybę naudotis, yra šie:
- e) Europos Komisijos viršnacionalinis rizikos vertinimas, paskelbtas pagal Direktyvos (ES) 2015/849 6 straipsnio 1 dalį;
  - f) EBI nuomonė dėl PP / TF rizikos, turinčios įtakos Sąjungos finansų sektoriui, paskelbta pagal Direktyvos (ES) 2015/849 6 straipsnio 5 dalį;
  - g) valstybės narės ir kitų valstybių narių nacionalinis rizikos vertinimas (NRV), kaip nurodyta Direktyvos (ES) 2015/849 7 straipsnio 1 dalyje;
  - h) Europos Komisijos deleguotieji aktai, priimti pagal Direktyvos (ES) 2015/849 9 straipsnio 2 dalį;
  - i) nacionalinės ir užsienio vyriausybės;

- j) EBI rizikos vertinimų rezultatai, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 9a straipsnyje;
  - k) kitos kompetentingos institucijos;
  - l) KPP / KTF priežiūros institucijos trečiosiose šalyse;
  - m) priežiūros institucijos, atsakingos už vertinimo subjektų prudencinių reikalavimų laikymosi priežiūrą, įskaitant kompetentingas institucijas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalies i ir viii punktuose, Reglamento (ES) Nr. 1094/2010 4 straipsnio 2 dalies i punkte ir Reglamento (ES) Nr. 1095/2010 4 straipsnio 3 dalies i punkte;
  - n) finansinės žvalgybos padaliniai (FŽP);
  - o) teisėsaugos institucijos, jei tai nėra draudžiama pagal galiojančius įstatymus;
  - p) mokesčių institucijos, jei tai nėra draudžiama pagal galiojančius įstatymus, ir
  - q) KPP / KTF kolegijos, įkurtos pagal Bendras EPI gaires dėl kompetentingų institucijų, vykdančių kredito ir finansų įstaigų priežiūrą, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą (ES) 2015/849 (Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kolegijų gairės)⁹, jei įkurta.
31. Kiti informacijos šaltiniai, kuriais kompetentingos institucijos taip pat turėtų svarstyti galimybę naudotis, yra šie:
- a) EBI KPP / KTF centrinė duomenų bazė, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 9a straipsnio 1 ir 3 dalyse, kai informacija pateikiama kompetentingai institucijai;
  - b) prudencinės priežiūros institucijų kolegijos, įsteigtos pagal Direktyvos (ES) 2019/878 51 arba 116 straipsnį ir 2015 m. spalio 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2016/99 dėl priežiūros institucijų kolegijų veiklos ir 2015 m. spalio 16 d. Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2016/98 dėl priežiūros institucijų kolegijų bendrųjų veiklos sąlygų, jei įsteigta;
  - c) pramonės įstaigos, įskaitant informaciją, surinktą vykdant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystę, jei tokia yra, pavyzdžiui, apie tipologijas ir informaciją apie atsirandančią riziką;
  - d) pilietinė visuomenė, pavyzdžiui, korupcijos suvokimo indeksai;
  - e) tarptautinius arba viršnacionalinius standartus nustatančios institucijos, pavyzdžiui, šalių KPP / KTF, kovos su korupcija ir mokesčių sistemų tarpusavio vertinimus;
  - f) iš pripažintų ir patikimų atvirųjų šaltinių gauta informacija, pavyzdžiui, pranešimai geros reputacijos laiškuose;
  - g) geros reputacijos komercinės organizacijos, pavyzdžiui, rizikos ir žvalgybos ataskaitos;

⁹ EPI bendros gairės dėl kompetentingų institucijų, vykdančių kredito ir finansų įstaigų priežiūrą, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą (ES) 2015/849 (JC 2019 81).

- h) informavimo apie pažeidimus pranešimai;
- i) akademinų įstaigų teikiama informacija, arba
- j) išorės auditorių ataskaitos, susijusios su vertinimo subjektu, jei jos yra.

4.2.3 Vidaus rizikos veiksniai

32. Kad galėtų nustatyti PP / TF rizikos veiksnius, susijusius su vertinimo subjektų vidaus veikla ir veikla sektoriuose, kompetentingos institucijos turėtų turėti pakankamai žinių, informuotumą ir supratimą apie nacionaliniu lygmeniu nustatytą PP / TF riziką.
33. Todėl, taip pat remdamosi 30 ir 31 dalyse aprašytais šaltiniais, kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, išsiaiškinti:
- a) pinigų plovimo, susijusio su pirminiais nusikaltimais, įskaitant šalies viduje įvykdytus mokestinius nusikaltimus, bet jais neapsiribojant, rūšis, tipologijas ir mastą;
  - b) pajamų, gautų iš pirminių nusikaltimų, įskaitant užsienyje padarytus mokestinius nusikaltimus, bet jais neapsiribojant, plovimo mastą;
  - c) terorizmo finansavimo rūšį, tipologijas ir mastą bei paramos teroristinei veiklai ir grupėms šalyje mastą ir lygį;
  - d) susijusią FŽP ir kitų viešojo sektoriaus institucijų arba atitinkamų patikimų privačių įstaigų nustatytą PP / TF tipologiją.

4.2.4 Užsienio rizikos veiksniai

34. Jei vertinimo subjektas palaiko svarbius ryšius su kitomis valstybėmis narėmis arba trečiosiomis šalimis ir todėl šiam vertinimo subjektui arba sektoriui kyla su šiomis kitomis šalimis susijusi PP / TF rizika, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti šią riziką. Svarbūs ryšiai yra tuomet, jei:
- a) vertinimo subjektas palaiko svarbius verslo santykius su klientais iš kitų valstybių narių ar trečiųjų šalių;
  - b) tikrasis vertinamo subjekto kliento savininkas yra iš kitų valstybių narių arba trečiųjų šalių;
  - c) vertinimo subjektas atlieka daug nenuolatinių sandorių su kitomis valstybėmis narėmis ar trečiosiomis šalimis;
  - d) vertinimo subjektas palaiko svarbius verslo santykius su kitose valstybėse narėse arba trečiojoje šalyje įsisteigusiomis sandorio šalimis;
  - e) vertinimo subjektas priklauso kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje šalyje įsisteigusiai finansinei grupei;
  - f) tikrieji vertinimo subjekto savininkai yra įsikūrę kitoje valstybėje narėje arba trečiojoje šalyje;

- g) vertinimo subjekto valdymo įstaigą sudaro asmenys iš kitos valstybės narės ar trečiosios šalies;
  - h) vertinimo subjektas palaiko kitus svarbius ryšius su kita valstybe nare arba trečiaja šalimi, dėl kurių įmonei kyla su ta šalimi susijusi PP / TF rizika.
35. Kompetentingos institucijos turėtų imtis pagrįstų veiksmų, kad įgytų ir nuolat atnaujintų pakankamas žinias, informuotumą ir supratimą apie su šiomis valstybėmis narėmis arba trečiosiomis šalimis susijusią PP / TF riziką, kuri gali turėti įtakos vertinimo subjektų vykdomai veiklai. Šiuo tikslu kompetentingos institucijos, remdamosi EBI PP / TF rizikos veiksnių gairėmis¹⁰ ir šių gairių 33 ir 34 dalyse pirmiau aprašytais rizikos veiksniais, turėtų nustatyti kiekvienos šios valstybės narės arba trečiosios šalies rizikos veiksnius.
36. Nustatydamas trečiąsias šalis, kurių nacionalinės KPP / KTF sistemos turi strateginių trūkumų, keliančių didelę grėsmę Europos Sąjungos finansų sistemai, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į Europos Komisijos pagal Direktyvos (ES) 2015/849 9 straipsnio 2 dalį priimtus deleguotuosius aktus ir į atitinkamų standartus nustatančių tarptautinių institucijų – įskaitant Finansinių veiksnių darbo grupę (FATF), Europos Vadovų Tarybos Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priemonių įvertinimo ekspertų komitetą (MONEYVAL) arba kitas FATF pobūdžio regionines organizacijas – paskelbtus viešus pareiškimus.

4.2.5 Sektoriaus lygmens PP / TF rizikos veiksniai

37. Kompetentingos institucijos turėtų gerai suprasti rizikos veiksnius, kurie yra svarbūs visiems jų prižiūrimiems sektoriams. Siekdamas nustatyti atitinkamus rizikos veiksnius atitinkamuose sektoriuose, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų apibrėžti jų prižiūrimus sektorius. Kad suformuotų savo nuomonę apie sektorius, kompetentingos institucijos turėtų remtis įpareigotųjų subjektų, išvardytų Direktyvoje (ES) 2015/849, kategorijomis, kurios yra kredito įstaigos, kreditų teikėjai (teikiantys kitus nei kredito įstaigos kreditus, pavyzdžiui, vartojimo kreditą, faktoringą, išperkamąją nuomą, hipotekinį kreditą ir komercinį kreditą), gyvybės draudimo įmonės, gyvybės draudimo tarpininkai, elektroninių pinigų įstaigos, mokėjimo įstaigos, valiutos keityklos, investicinės įmonės ir kolektyvinio investavimo subjektai.
38. Atsižvelgdamos į sektoriaus dydį ir jame esančių vertinimo subjektų pobūdį, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę sektorius skirstyti į subsektorius. To gali prireikti tuomet, kai sektorius sudarytas iš labai skirtingų vertinimo subjektų, nes nemaža dalis vertinimo subjektų turi panašių bruožų ir verslo modelių, išskiriančių juos iš likusios sektoriaus dalies. Panašūs bruožai apima siūlomų produktų ir paslaugų rūšį, naudojamus pristatymo kanalus ir klientų, kuriuos jie aptarnauja, tipą, bet tuo neapsiriboja. Subsektoriai gali būti pinigų perlaidų siuntimo įmonės, privatūs bankai ir brokerių įmonės, kurios atitinkamai atstovauja mokėjimo įstaigų, kredito įstaigų ir investicinių įmonių subsektoriams. Formuodamos savo nuomonę apie

¹⁰ EBI gairės pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksnių, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką (PP / TF rizikos veiksnių gairės), [EBA/GL/2021/02](https://www.eba.europa.eu/media/1000000/2021/02/20210201-ebg-pp-tf-risk-factors-guidelines.pdf).

- j) finansinės žvalgybos padalinio ir kitų atitinkamų valstybės institucijų pranešimais apie grėsmes, įspėjimus ir tipologijas, jei taikoma, ir
  - k) kitų kompetentingų institucijų arba standartus nustatančių tarptautinių institucijų paskelbtomis gairėmis.
42. Pirmiau aprašyta informacija taip pat gali padėti kompetentingoms institucijoms suvokti rizikos veiksnius atskirų vertinimo subjektų lygmeniu ir atvirkščiai.

b. Informacija apie vertinimo subjektus

43. Remdamosi sektoriaus rizikos vertinimu, kompetentingos institucijos turėtų surinkti pakankamos, svarbios ir patikimos informacijos iš 30 ir 31 dalyse aprašytų šaltinių, kad galėtų susidaryti bendrą supratimą apie vertinimo subjektams būdingus rizikos veiksnius ir, kiek įmanoma, likutinės rizikos veiksnius.
44. Siekdamos gerai suprasti vertinimo subjektams taikytinus būdingus rizikos veiksnius, kompetentingos institucijos turėtų rinkti informaciją iš įvairių šaltinių, įskaitant informaciją, susijusią su, bet neapsiribojančią:
- a) vertinimo subjektų nuosavybės ir įmonės struktūra, atsižvelgiant į tai, ar vertinimo subjektas yra užsienio ar vietos kredito ar finansų įstaiga, patronuojančioji įmonė, patronuojamoji įmonė, filialas arba kitokio pobūdžio įstaiga, taip pat į jo organizacijos ir struktūros sudėtingumą ir skaidrumą;
  - b) vyresniosios vadovybės, valdymo organo narių ir kriterijus atitinkančių akcininkų reputacija ir sąžiningumu;
  - c) tiekiamų produktų ir teikiamų paslaugų, taip pat vykdomos veiklos ir sudaromų sandorių pobūdžiu ir sudėtingumu;
  - d) naudojamais pristatymo kanalais, įskaitant paslaugų teikimą nebetarpiškais kanalais ir agentų ar tarpininkų naudojimu;
  - e) klientų, kuriuos aptarnauja vertinimo subjektas, tipais ir su tais klientais susijusios rizikos lygiu, įskaitant klientus, kurie yra politikoje dalyvaujantys asmenys (PEP), ir tuos, kurie pagal vertinimo subjekto rizikos vertinimo metodiką vertinami kaip turintys padidintą PP / TF riziką;
  - f) geografinę verslo veiklos teritoriją, ypač, jei veikla vykdoma didelės rizikos trečiojoje šalyse¹², taip pat didelės vertinimo subjekto klientų dalies kilmės arba įsisteigimo šalimis ir jo reikalavimus atitinkančių akcininkų arba tikrųjų savininkų geografiniais ryšiais;
  - g) vertinimo subjekto leidimais, licencijomis ar pasų išdavimu.

---

¹² EBI gairės pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksnių, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais sandoriais ir (ar) operacijomis susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką (PP / TF rizikos veiksnių gairės), [EBA/GL/2021/02](https://www.eba.europa.eu/en/press-communications/press-releases/2021/02).

45. Siekdamas gerai suprasti likutinės rizikos veiksnius, su kuriais susiduria vertinimo subjektai, kompetentingos institucijos turėtų rinkti informaciją iš įvairių šaltinių, įskaitant informaciją, susijusią su, bet neapsiribojančią:
- a) vertinimo subjekto nustatytų švelninimo priemonių, tinkamumu ir ypač informacijos,
    - i) susijusios su rizikos valdymo sistemos, įskaitant PP / TF rizikos valdymą, tinkamumu;
    - ii) iš vidaus kontrolės funkcijų ataskaitų, įskaitant vidaus auditą, jei taikytina;
    - iii) susijusios su prudenciniais ir bendrais vertinimo subjekto verslo aspektais, tokiais kaip veiklos metų skaičius, likvidumas ar kapitalo pakankamumas;
    - iv) apie kompetentingos institucijos, kitos atitinkamos kompetentingos institucijos, prudencinės priežiūros institucijos arba kitos atitinkamos priežiūros institucijos, įskaitant trečiųjų šalių KPP / KTF institucijas, ne vietoje atliktų peržiūrų metu nustatytus faktus.
  - b) vertinimo subjekto nustatytų švelninimo priemonių, veiksmingumu ir ypač informacijos dėl:
    - i) vidaus valdymo priemonių ir struktūrų kokybės, įskaitant vidaus audito ir reikalavimų laikymosi užtikrinimo funkcijų tinkamumą ir veiksmingumą, atskaitomybės ryšių, KPP / KTF atitikties teisiniams ir reguliavimo reikalavimams lygio ir KPP / KTF politikos bei procedūrų, kiek apie jas jau žinoma, veiksmingumo;
    - ii) vyraujančios įmonės kultūros, pirmiausia reikalavimų laikymosi kultūros ir skaidrumo bei pasitikėjimo bendraujant su kompetentingomis institucijomis kultūros;
    - iii) kompetentingos institucijos, kitos atitinkamos kompetentingos institucijos, prudencinės priežiūros institucijų ar kitos atitinkamos priežiūros institucijos, įskaitant KPP / KTF institucijas trečiojoje šalyje, ankstesnių priežiūros patikrinimų metu nustatytų faktų, susijusių su tam tikrais elementais ir tyrimu vietoje;
    - iv) su vertinimo subjektu susijusių laukiamų arba taikomų priežiūros priemonių ir sankcijų, kurių ėmėsi kompetentinga institucija, prudencinės priežiūros institucijos ar kita atitinkama priežiūros institucija, įskaitant trečiąsias šalis;
    - v) duomenų, gautų iš finansinės žvalgybos padalinių, pavyzdžiui, susijusių su ataskaitomis apie įtartinus sandorius.
46. Jei kompetentingos institucijos mano, kad informacijos, kuri renkama iš 30 ir 31 dalyse aprašytų šaltinių, nėra arba jos nepakanka, kad būtų galima gerai suprasti su vertinimo subjektu susijusią riziką, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę rinkti tokią informaciją tiesiogiai iš vertinimo subjektų.
47. Kai informacija individualiam rizikos vertinimui renkama tiesiogiai iš vertinimo subjektų, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad prašomos informacijos rūšis būtų nustatyta pagal atitinkamus šalies, užsienio ir sektoriaus lygmens rizikos veiksnius, kaip nustatyta šiose gairėse, įskaitant atsirandančią riziką.

48. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę pakoreguoti iš vertinimo subjektų prašomos informacijos lygį ir dažnumą, atsižvelgdamos į rizikos lygį, susijusį su sektoriumi arba subsektoriumi, kuriam priklauso vertinimo subjektas. Tai reiškia, kad informacija, susijusi su sektoriais, kuriems kyla reikšmingesnis PP / TF rizikos lygis, gali būti renkama dažniau nei susijusi su sektoriais, kurių rizikos lygis mažiau reikšmingas. Nustatydamas informacijos prašymų lygį ir dažnumą, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į tai:
- ar kompetentinga institucija tam tikros prašomos informacijos gali gauti iš kitų šaltinių, įskaitant prudenčines priežiūros institucijas, kad būtų sumažintas informacijos prašymų dubliavimas;
  - koku tikslu informacija bus naudojama. Jei informacijos prašoma siekiant gauti medžiagos kompetentingos institucijos atliekamam rizikos, susijusios su vertinimo subjektu arba sektoriumi, vertinimui, kompetentinga institucija turėtų apsvarstyti galimybę informacijos prašymų dažnumą suderinti su rizikos vertinimo atnaujinimo dažnumu;
  - ar nebuvo reikšmingų su vertinimo subjektu ar sektoriumi susijusių PP / TF rizikos lygio pokyčių, kurie rodytų, kad reikia dažniau prašyti informacijos.

4.3 2 etapas. Rizikos vertinimas

4.3.1 Bendrosios nuostatos

49. Kompetentingos institucijos turėtų kompleksiskai žiūrėti į PP / TF rizikos veiksnius, kuriuos jos nustatė per 1 etapą ir kurie kartu sudarys vertinimo subjektų individualių rizikos vertinimų ir sektorių rizikos vertinimų pagrindą.
50. Rengdamos rizikos vertinimo metodiką, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į sektorių ir atskirų rizikos vertinimų sąveiką. Sektorių rizikos vertinimas suteikia kompetentingoms institucijoms bendrą PP / TF rizikos, su kuria susiduria konkretaus sektoriaus vertinimo subjektai, vaizdą ir supratimą apie atskirų rizikos veiksnių svarbą šio sektoriaus vertinimo subjektams. Atlikdamos individualų rizikos vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę įvertinti sektorių rizikos poveikį kiekvienam vertinimo subjektui, tuo pačiu metu tuos rizikos vertinimus panaudodamos tam, kad atitinkamai atnaujintų ir peržiūrėtų savo sektorių rizikos vertinimus, įskaitant naujų rizikos veiksnių, būdingų sektoriaus vertinimo subjektams, nustatymą.

4.3.2 Sektorių ir subsektorių rizikos vertinimas

51. Kompetentingos institucijos turėtų gerai suprasti kiekviename jų prižiūrimame sektoriuje kylančią PP / TF riziką, nes tai jiems leis nustatyti priežiūros veiklos prioritetus įvairiuose sektoriuose ir jų viduje bei nustatyti konkrečiam sektoriui svarbią PP / TF riziką. Sektoriaus rizikos vertinimas turėtų suteikti kompetentingoms institucijoms pagrindą individualiam vertinimo subjektų rizikos vertinimui tame konkrečiame sektoriuje, gerinant jų supratimą apie tam sektoriui būdingą riziką, su kuria susiduria vertinimo subjektai, kad kompetentingos institucijos geriau suprastų, kokio masto priežiūros reikia sektoriuje. Kompetentingos

institucijos turėtų nuspręsti, ar jos turi pakankamai patikimos informacijos apie kontrolės priemones sektoriuje, kad galėtų įvertinti likutinę riziką. Jei būtų manoma, kad šios informacijos nepakanka, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę pasinaudoti atitinkamomis turimomis priežiūros priemonėmis, kad gautų pakankamai informacijos, kaip nurodyta 4.4.4 skyriuje.

52. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad sektoriaus rizikos vertinimas būtų pakankamai išsamus ir suteiktų priežiūros institucijai galimybę susidaryti kompleksinį visų susijusių rizikos veiksnių vaizdą ir nuomonę apie jų poveikio kiekvieno sektoriaus vertinimo subjektams mastą.
53. Kad galėtų atlikti sektoriaus rizikos vertinimą, kompetentingos institucijos pirmiausia turėtų apibrėžti savo prižiūrimus sektorius ir subsektorius, jei taikytina, kaip aprašyta pirmiau 38 ir 39 dalyse.
54. Atlikdamos viso sektoriaus arba subsektoriaus rizikos vertinimą, jei reikia, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti sektoriaus lygmens rizikos veiksnius, nustatytus pagal RGP modelio 1 etapą. Kompetentingos institucijos savo vertinimą turėtų pagrįsti informacija, surinkta pagal 4.2.6 skyrių.
55. Vykdydamos šį procesą, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę skirtingiems rizikos veiksniams suteikti skirtingą svarbą, kaip aprašyta šių gairių 63 ir 64 dalyse, kad tai atitiktų įvairių PP / TF grėsmių poveikio konkrečiam sektoriui laipsnį.

4.3.3 Individualus rizikos vertinimas

56. Kompetentingos institucijos turėtų išsamiai suprasti būdingą riziką ir, jei jos turi prieigą prie pakankamai patikimų duomenų apie vertinimo subjekto KPP / KTF kontrolės kokybę, likutinę riziką, su kuria susiduria vertinimo subjektai. Tuo tikslu jos turėtų atlikti individualų kiekvieno vertinimo subjekto rizikos vertinimą. Kompetentingos institucijos turėtų naudotis visais susijusiais šaltiniais, kad surinktų reikiamą informaciją individualiems rizikos vertinimams, kaip aprašyta 44–48 dalyse.
57. Siekdamos išsamiai suprasti riziką, susijusią su atskirais vertinimo subjektais, kompetentingos institucijos turėtų parengti ir išlaikyti nuolatinį su vertinimo subjektais susijusios rizikos vertinimo ir peržiūros procesą bei metodiką. Rengdamos rizikos vertinimo procesus, kompetentingos institucijos turėtų:
  - a) vadovautis rizikos vertinimo rezultatu sektoriuje arba subsektoriuje, kuriam priklauso vertinimo subjektas. Iš esmės, atlikdama sektoriaus ar subsektoriaus rizikos vertinimą, kompetentinga institucija tuo pačiu nustatys pagrindines būdingas rizikas, su kuriomis susiduria atskiri vertinimo subjektai tam tikrame sektoriuje ar subsektoriuje;
  - b) nustatyti, kaip jos vertins atitinkamus būdingus rizikos veiksnius, nustatytus pagal RGP modelio 1 etapą, kurie turi įtakos vertinimo subjektui;

- c) surinkti reikiamą informaciją, kuri leistų suprasti vertinimo subjektui kylančią su klientu, produktais ir paslaugomis, geografija ir platinimo kanalais susijusią riziką. Tai reiškia, kad kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar apie visus vertinimo subjektus reikalinga ta pati informacija. Kai informacija renkama iš vertinimo subjektų, kompetentingos institucijos turėtų remtis šių gairių skyriumi „Kokybės užtikrinimas“, kad sužinotų apie papildomas apsaugos priemones, kurios turėtų būti taikomos.
58. Jei, remdamosi šių gairių 45 dalies b punkte pateikta informacija, kompetentingos institucijos pakankamai ir ganėtinai patikimai suprato vertinimo subjektų taikomas rizikos mažinimo priemones, jos tų vertinimo subjektų atžvilgiu turėtų atlikti likutinės rizikos vertinimą. Tačiau jei tokios informacijos nėra, ji nepatikima arba nepakankamai išsami, tuomet kompetentingos institucijos tų vertinimo subjektų atžvilgiu turėtų atlikti būdingos rizikos vertinimą.
59. Vertindamos likutinius rizikos veiksnus, kompetentingos institucijos turėtų imtis būtinų veiksmų, kad įvertintų, koku mastu KPP / KTF sistemos ir kontrolės priemonės, kurias taiko vertinimo subjektas, yra tinkamos, kad būtų veiksmingai sumažinta būdinga rizika, su kuria jis susiduria. Šiame procese kompetentingos institucijos turėtų vertinti bent tai, ar:
- KPP / KTF sistemos ir kontrolės priemonės, išvardytos Direktyvos (ES) 2015/849 8 straipsnio 4 dalyje, yra parengtos ir taikomos. Šios kontrolės priemonės turėtų būti pakankamai išsamios ir proporcingos PP / TF rizikai;
  - platesnės valdymo priemonės ir rizikos valdymo procesai, įskaitant bendrą rizikos kultūrą, yra tinkami ir veiksmingi.
60. Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti, kaip savo profesinį sprendimą įtraukti į rizikos vertinimo darbą. Šiuo atžvilgiu 4.4.4 skyriuje numatyta, kad pagal KPP / KTF priežiūros vadovą kompetentingoms institucijoms turėtų būti sudarytos sąlygos užtikrinti nuoseklų priežiūros priemonių taikymą ir profesinį sprendimą.

4.3.4 PP / TF rizikos vertinimas grupės lygmeniu

61. Kompetentingos institucijos, kurios yra pagrindinės priežiūros institucijos pagal EPI bendras bendradarbiavimo ir keitimosi informacija gaires pagal Direktyvą (ES) 2015/849¹³, turėtų apibrėžti kompleksinį požiūrį į PP / TF riziką, su kuria susiduria vertinimo subjektai kaip grupės nariai. Tai reiškia, kad šios kompetentingos institucijos turėtų parengti savo prižiūrimo vertinimo subjekto rizikos profilį, atsižvelgdamos į visus svarbius vidaus ir užsienio rizikos veiksnus. Jos turėtų atkreipti ypatingą dėmesį į riziką, susijusią su vertinimo subjekto tarpvalstybinėmis operacijomis ir jų grupės dalių verslo veikla kitose jurisdikcijose, kurios gali turėti įtakos bendram vertinimo subjekto rizikos profiliui. Visų pirma, rizikos vertinimas turėtų atitikti bent jau riziką, kylančią dėl vertinimo subjekto ryšių su šalimis:
- kurias Europos Komisija nustatė kaip turinčias strateginių KPP / KTF režimo trūkumų pagal Direktyvos (ES) 2015/849 9 straipsnio 2 dalį;

¹³ (JC 2019 81).

- b) kuriose įstatymais draudžiama įgyvendinti grupės lygmens politiką ir procedūras, ypač jei yra situacijų, kurioms turėtų būti taikomas Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2019/758;
  - c) kurios, remiantis pripažintais ir patikimais šaltiniais¹⁴, susiduria su dideliu korupcijos ar kitų pirminių nusikaltimų, susijusių su pinigų plovimu, lygiu;
  - d) ar teritorijomis, apie kurias žinoma, kad jose veikia teroristinės organizacijos arba kurioms buvo taikomos su terorizmu, terorizmo finansavimu ar ginklų platinimu susijusios ekonominės finansinės sankcijos, embargai arba priemonės, kuriuos nustatė, pavyzdžiui, Jungtinės Tautos ar Europos Sąjunga;
  - e) kuriose, pagal daugiau negu vieno pripažinto ir patikimo šaltinio informaciją, buvo išreikštas rimtas susirūpinimas dėl jurisdikcijos vykdomos KPP / KTF kontrolės veiksmingumo ir kokybės, įskaitant informaciją apie reguliavimo užtikrinimo ir priežiūros kokybę ir veiksmingumą. Šiuo atveju pripažinti ir patikimi šaltiniai gali apimti Finansinių veiksmų darbo grupės (FATF) arba FATF pobūdžio regioninių įstaigų (FSRB) tarpusavio vertinimo ataskaitas, FATF didelės rizikos ir nebendradarbiaujančių jurisdikcijų sąrašą, Tarptautinio valiutos fondo (TVF) vertinimus ir finansinio sektoriaus vertinimo programos (FSAP) ataskaitas.
62. Siekdamas gauti medžiagos vertinimo subjektų, kurie yra grupės nariai, rizikos vertinimui, kompetentingos institucijos, kurios yra pagrindinės priežiūros institucijos, turėtų bendradarbiauti ir keisti atitinkama informacija su kitomis kompetentingomis institucijomis, atsakingomis už grupės dalių KPP / KTF priežiūrą. Tarpvalstybinių grupių atveju, jei yra KPP / KTF kolegija, vadovaujanti priežiūros institucija turėtų pasinaudoti kolegijoje pasikeista informacija, kad surinktų reikiamą informaciją rizikai įvertinti. Reikalinga informacija, susijusi su vertinimo subjektų filialais ar patronuojamosiomis įmonėmis, apima bent informaciją, susijusią su:
- a) filialų arba patronuojamųjų įmonių PP / TF rizikos profiliu pagal atitinkamų kompetentingų institucijų atliktą vertinimą tose jurisdikcijose;
  - b) sektoriaus, kuris turi filialus arba patronuojamąsias įmones, PP / TF rizikos profiliu pagal atitinkamų kompetentingų institucijų atliktą vertinimą tose jurisdikcijose;
  - c) kompetentingų institucijų atliktų kontrolės priemonių, kurios taikomos vertinimo subjektų filialuose ar patronuojamosiose įmonėse, kokybės vertinimų metu nustatytais faktais;
  - d) šurkščiais filialų ar patronuojamųjų įmonių pažeidimais arba esminiais trūkumais, kuriuos nustatė atitinkamos kompetentingos institucijos savo jurisdikcijose;
  - e) bet kokiomis priežiūros priemonėmis ir sankcijomis, kurias filialams ar patronuojamosioms įmonėms taiko atitinkamos kompetentingos institucijos savo jurisdikcijose.

---

¹⁴ Remiantis EBI gairėmis pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį, įtarimų patikimumas gali būti nustatomas remiantis duomenų šaltinio kokybe ir nepriklausomumu bei, be kitų veiksnių, nuolat gaunamais pranešimais apie šiuos įtarimus.

63. Vertindamos, ar vertinimo subjektai savo filialuose ir patronuojamosiose įmonėse veiksmingai įgyvendino grupės lygmens politiką ir procedūras, kompetentingos institucijos, kurios yra pagrindinės priežiūros institucijos, turėtų remtis šių vertinimo subjektų rizikos vertinimu, aprašytu šių gairių 57 ir 58 punktuose, ir ypač geografinės rizikos, su kuria susiduria vertinimo subjektų filialai ir patronuojamosios įmonės, vertinimu.

4.3.5 Rizikos veiksnių svarbos vertinimas

64. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti sektorių ir vertinimo subjektų rizikos veiksnius, nustatytus pagal RGP modelio 1 etapą, atsižvelgdamos į jų santykinę svarbą. Šiuo atžvilgiu yra keletas aplinkybių, į kurias kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti:

- a) nustatydamos būdingos rizikos veiksnių svarbą, kompetentingos institucijos turėtų priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl įvairių veiksnių, susijusių su sektoriumi, subsektoriumi ar atskiru vertinimo subjektu, aktualumo. Kalbant apie atskirus vertinimo subjektus, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į savo sektoriaus ar subsektoriaus rizikos vertinimą;
- b) atskiriems rizikos veiksniams suteikiama svarba gali skirtis priklausomai nuo sektorių, subsektorių ar vertinimo subjektų, tačiau kompetentingos institucijos turėtų taikyti panašius veiksnius panašioms sektoriams, subsektoriams ar vertinimo subjektams;
- c) nustatant rizikos svarbą nesusidaro tokia padėtis, kai sektoriaus, subsektoriaus ar vertinimo subjekto neįmanoma priskirti reikšmingai ar labai reikšmingai rizikai arba kai visi sektoriai, subsektoriai ar vertinimo subjektai patenka į tą pačią rizikos kategoriją;
- d) nustatant rizikos svarbą vienas rizikos veiksnys neturi pernelyg didelės įtakos. Turi būti tinkamai atsižvelgiama į veiksnius, kurie Direktyvoje (ES) 2015/849 arba nacionalinės teisės aktuose nustatyti kaip visada keliantys reikšmingą arba didelę pinigų plovimo arba terorizmo finansavimo riziką. Kompetentingos institucijos, nustatydamos rizikos veiksnių svarbą, turėtų užtikrinti, kad nustatant rizikos svarbą vienas rizikos veiksnys nenusvertų bendros pusiausvyros į neproporcingo ir nepagrįsto vertinimo pusę.

65. Kai kompetentingos institucijos naudoja automatizuotas IT sistemas, kad priskirtų bendrus rizikos balus vertinimo subjektams, ypač tais atvejais, kai jos nesukūrė jų pačios, o įsigijo iš išorės paslaugų teikėjo arba kitaip rėmėsi išorine informacija, jos turėtų suprasti, kaip sistema veikia ir kaip joje derinami rizikos veiksniai arba nustatoma jų svarba, kad būtų galima skirti bendrą rizikos balą. Kompetentingos institucijos visada turėtų būti įsitikinusios, kad skirti balai atitinka jų supratimą apie PP / TF riziką, susijusią su vertinimo subjektu.

4.3.6 Rizikos profiliai ir kategorijos

66. Įvertinus būdingos rizikos lygį ir rizikos švelninimo priemonių poveikį būdingam rizikos lygiui, sektoriui, subsektoriui ir vertinimo subjektui, jei taikytina, turėtų būti priskirtas rizikos balas, kad būtų lengviau palyginti vertinimo subjektus ir pagrįsti veiksmus, kurių imamasi 3 etape.

67. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad švelninimo priemonių vertinimas vertinimo subjekto, sektoriaus ar subsektoriaus viduje būtų pagrįstas patikima informacija, tokia kaip informacija, nurodyta pirmiau 45 dalies b punkte. Nesant tokios informacijos, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar švelninimo veiksmų įtraukimas yra pagrįstas ir ar dėl balų skyrimo švelninimo veiksniams galutinis vertinimo subjekto PP / TF rizikos balas nėra iškraipytas.
68. Jei kompetentingos institucijos turi tik ribotą arba nepatikrintą informaciją apie švelninimo priemones vertinimo subjekto arba sektoriaus ir subsektoriaus viduje, jos turėtų suskirstyti šiuos vertinimo subjektus, sektorius ir subsektorius pagal jiems būdingą rizikos profilį ir priskirti likutinės rizikos balą, kai gali gauti atitinkamos informacijos.
69. Kompetentingos institucijos turėtų remtis savo profesiniu sprendimu, kad patvirtintų vertinimo subjekto arba sektoriaus ir (arba) subsektoriaus bendro rizikos vertinimo rezultatus ir, jei reikia, juos pataisytų.
70. Kompetentingos institucijos turėtų nuspręsti dėl tinkamiausio būdo suskirstyti vertinimo subjektų, sektorių ir subsektorių rizikos profilius į kategorijas. Siekdamas konvergencijos ir norėdamas palengvinti skirtingų kompetentingų institucijų bendradarbiavimą bei keitimąsi informacija, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę vertinimo subjektus, sektorius ir subsektorius skirstyti į „labai reikšmingus“, „reikšmingus“, „vidutiniškai reikšmingus“ ir „mažiau reikšmingus“ pagal EBI PP / TF rizikos vertinimo procesus.
71. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jų rizikos vertinimo procesai suteiktų joms galimybę atskirti būdingą ir likutinę riziką. Skirstydamos į kategorijas būdingą riziką, susijusią su vertinimo subjektais, sektoriais arba subsektoriais, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šias rizikos kategorijas:
- mažiau reikšminga rizika, kai labai mažai tikėtina, kad vertinimo subjektu, sektoriumi ar subsektoriumi bus plačiai piktnaudžiuojama PP / TF tikslais;
  - vidutiniškai reikšminga rizika, kai mažai tikėtina, kad vertinimo subjektu, sektoriumi ar subsektoriumi bus plačiai piktnaudžiuojama PP / TF tikslais;
  - reikšminga rizika, kai tikėtina, kad vertinimo subjektu, sektoriumi ar subsektoriumi bus plačiai piktnaudžiuojama PP / TF tikslais, arba
  - labai reikšminga rizika, kai labai tikėtina, kad vertinimo subjektu, sektoriumi ar subsektoriumi bus plačiai piktnaudžiuojama PP / TF tikslais.
72. Skirstydamos į kategorijas likutinę riziką, susijusią su vertinimo subjektais, sektoriais ar subsektoriais, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į poveikį, kurį švelninimo priemonės gali turėti būdingai rizikai, susijusiai su vertinimo subjektais, sektoriais ir subsektoriais. Kompetentingos institucijos turėtų taikyti keturias rizikos kategorijas, kad liekamąją riziką suskirstytų į tokias kategorijas:

- a) mažiau reikšminga rizika, kai būdinga rizika yra ne tokia reikšminga, o rizikos pobūdis švelninant išlieka nepakitęs, arba kai būdinga rizika yra vidutiniškai reikšminga arba reikšminga, tačiau ji veiksmingai sumažinama naudojant KPP / KTF sistemas ir kontrolės priemonės;
  - b) vidutiniškai reikšminga rizika, kai būdinga rizika yra vidutiniškai reikšminga, o rizikos pobūdis švelninant išlieka nepakitęs, arba kai būdinga rizika yra reikšminga arba labai reikšminga, tačiau ji veiksmingai sumažinama naudojant KPP / KTF sistemas ir kontrolės priemonės;
  - c) reikšminga rizika, kai būdinga rizika yra reikšminga, o rizikos pobūdis švelninant išlieka nepakitęs, arba kai būdinga rizika yra labai reikšminga, tačiau ji veiksmingai sumažinama naudojant KPP / KTF sistemas ir kontrolės priemonės; arba
  - d) labai reikšminga rizika, kai būdinga rizika yra labai reikšminga ir, nepaisant švelninimo, rizikos profilis švelninant išlieka nepakitęs, arba kai būdinga rizika yra labai reikšminga ir nėra veiksmingai sumažinama dėl sisteminių KPP / KPP sistemų ir kontrolės trūkumų, būdingų vertinimo subjektui arba daugumai sektoriaus vertinimo subjektų.
73. Jei kompetentingos institucijos nusprendžia netaikyti 69, 70 ir 71 dalyse nustatytos rizikos klasifikacijos, jos turėtų turėti galimybę pakeisti savo rizikos kategorijas, kad jos atitiktų šiose gairėse rekomenduojamas kategorijas. Kompetentingos institucijos turėtų laikytis konservatyvaus požiūrio, keisdamos rizikos kategorijas taip, kaip aprašyta šių gairių priede.
74. Kompetentingos institucijos turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad vertinant PP / TF riziką nustatomos vertinimo subjektų kategorijos gali skirtis nuo vertinant platesnio pobūdžio elgesio riziką arba prudenčinę riziką tiems patiems vertinimo subjektams taikomų kategorijų.
75. Kai kompetentinga institucija naudoja automatizuotą IT sistemą atskiro vertinamo subjekto rizikos profiliui arba balui nustatyti, ji turėtų atsižvelgti į atvejus, kai jai gali tekti, be RGP modelio 4 etape nurodyto peržiūros proceso, pakeisti automatinio balų skaičiavimo rezultatus, remiantis savo profesiniu sprendimu. Kompetentingos institucijos gali nuspręsti taikyti savo profesinį sprendimą, jei yra informacijos, leidžiančios manyti, kad bendras rizikos įvertinimas neatitinka tikrovės, įskaitant informaciją iš finansinės žvalgybos padalinių, žiniasklaidos pranešimų, kitų priežiūros institucijų arba priežiūros vietoje ir ne vietoje. Kompetentinga institucija turėtų aiškiai dokumentuoti tokių rizikos profilio ar balo pakeitimų pagrindimą.

4.4 3 etapas. Priežiūra

4.4.1 Bendrosios nuostatos

76. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad vertinimo subjektams, kurie susiduria su reikšminga ir labai reikšminga PP / TF rizika, būtų taikoma dažnesnė ir labiau intervencinė priežiūra nei tiems, kurie susiduria su vidutiniškai reikšminga ar mažiau reikšminga rizika. Kompetentingos institucijos turėtų pakoreguoti savo priežiūros metodą, patikslindamos vieną ar kelis iš šių elementų:

- a) priežiūros pobūdį, koreguojant ne vietoje ir vietoje taikomų priežiūros priemonių santykį;
- b) priežiūros prioritetus, sutelkiant dėmesį į vertinimo subjektams taikomą bendrą KPP / KTF sistemą arba į konkrečios PP / TF rizikos valdymą, įskaitant riziką, susijusią su konkrečiais produktais ar paslaugomis arba į konkrečius KPP / KTF procesų aspektus, tokius kaip klientų identifikavimas, rizikos vertinimas, nuolatinė stebėseną ir ataskaitų teikimas;
- c) priežiūros dažnumą, užtikrinant, kad vertinimo subjektai, kurie susiduria su reikšmingesne PP / TF rizika, būtų prižiūrimi dažniau nei tie vertinimo subjektai, kuriems kyla mažiau reikšminga rizika;
- d) priežiūros intensyvumą ir įsikišimą, pagal riziką nustatant klientų bylų peržiūrų mastą ir analizuojant vietoje atliktų sandorių ir ataskaitų apie įtartinus sandorius pavyzdžius. Kompetentingos institucijos turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad peržiūros, pagrįstos tik politikos ir procedūrų vertinimu, o ne jų įgyvendinimu, greičiausiai nepakaks tais atvejais, kai PP / TF rizika yra reikšmingesnė.

4.4.2 Priežiūros strategija

- 77. Kompetentingos institucijos turėtų parengti ir įgyvendinti ilgesnės trukmės KPP / KTF priežiūros strategiją, kurioje jos nuspręstų, kaip sušvelnins PP / TF riziką, kurią jie nustatė visuose jų prižiūrimuose sektoriuose ir subsektoriuose, jei taikytina. Strategija turėtų būti pagrįsta sektoriaus lygmens rizikos vertinimu, kurį kompetentingos institucijos atlieka pagal 4.3 gairę.
- 78. Strategijoje kompetentingos institucijos turėtų nustatyti aiškius savo KPP / KTF priežiūros metodo tikslus ir nustatyti, kaip šie tikslai bus pasiekti per nustatytą laikotarpį ir naudojant turimus išteklius. Priežiūros strategijoje turėtų būti:
  - a) paaiškinta, kaip jos dirbs, kad sušvelnintų esamą PP / TF riziką, nustatytą jų prižiūrimuose sektoriuose ir subsektoriuose;
  - b) paaiškinta, kaip jos užtikrins, kad visiems sektoriams ir subsektoriams, įskaitant tuos, kurie susiję su mažesne PP / TF rizika, būtų taikoma tinkama priežiūros aprėptis ir stebėseną, proporcingą PP / TF rizikai. Visų pirma, kaip jos užtikrins, kad sektoriams, susijusiems su reikšmingesne PP / TF rizika, būtų taikoma platesnės aprėpties priežiūra;
  - c) nustatytos priežiūros priemonių, kurias kompetentingos institucijos naudos siekdamos įveikti tam tikrų rūšių riziką, kaip aprašyta šių gairių 4.4.4 skyriuje, rūšys;
  - d) apibrėžti priežiūros patikrinimų ir peržiūrų ciklai, jei tokių yra, pagal kuriuos bus prižiūrimi kiekvienos rizikos kategorijos vertinimo subjektai ir nustatyta kiekviename cikle taikomų priežiūros priemonių rūšis;
  - e) nustatyti priežiūros strategijai įgyvendinti būtini priežiūros ištekliai ir užtikrinta, kad išteklių būtų pakankamai;
  - f) paaiškinta, kaip kompetentingos institucijos veiksmingai kovos su atsirandančia rizika ir spręs su ja susijusius klausimus, kai ji kyla tokiu būdu, kuris neturi neigiamo poveikio visai strategijai.

4.4.3 KPP / KTF priežiūros planas

79. Kompetentingos institucijos turėtų parengti ir įgyvendinti visų vertinimo subjektų priežiūros planą, kuriame būtų paaiškinta, kaip jų priežiūros strategija bus įgyvendinama praktiškai. Kompetentingos institucijos turėtų priimti sprendimą dėl laikotarpio, kuriam taikomas jų priežiūros planas, pavyzdžiui, metinis arba dvejų metų priežiūros planas, atitinkamai atsižvelgdamos į platesnius organizacinius apribojimus.
80. Kompetentingos institucijos turėtų koordinuoti visus priežiūros planus, apimančius visą priežiūros strategijos laikotarpį, kad tarp jų būtų užtikrinta pusiausvyra ir kad jie kartu padėtų įgyvendinti priežiūros strategiją. Tai reiškia, kad kai priežiūros strategija nustatoma penkerių metų laikotarpiui, bet priežiūros planai rengiami kasmet, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad pagal visus metinius planus kartu per penkerių metų laikotarpį būtų įgyvendinta strategija.
81. Priežiūros plane kompetentingos institucijos turėtų aiškiai nustatyti priežiūros priemones, kurias jos taikys vertinimo subjektams, kad pasiektų strategiją atitinkančius tikslus. Kompetentingos institucijos turėtų naudoti atskirų vertinimo subjektų rizikos vertinimus, kad tiksliau pasirinktų konkrečiam vertinimo subjektui taikytinas priežiūros priemones, sutelkiant dėmesį į tam vertinimo subjektui būdingą riziką.
82. Kompetentingos institucijos turėtų plane nustatyti, kaip jos paskirstys priežiūros išteklius vertinimo subjektams taip, kad tai būtų proporcinga vertinimo subjektų rizikos profiliui, parengtam pagal 4.3 gairę.
83. Kompetentingos institucijos turėtų pripažinti, kad vertinimo subjektai, kuriems kyla reikšmingo arba labai reikšmingo lygio PP / TF rizika, gali nebūti sisteminei svarbūs. Todėl sprendamos dėl tinkamiausių KPP / KTF priežiūros priemonių, kompetentingos institucijos turėtų remtis savo PP / TF rizikos vertinimu ir neturėtų pasikliauti savo pradžios arba elgesio rizikos vertinimais, jei tokių yra, taip pat neturėtų atsižvelgti tik į sisteminei svarbius vertinimo subjektus. Kompetentingos institucijos turėtų atkreipti dėmesį į tai, kad gali būti netikslinga daryti išvadų KPP / KTF priežiūros tikslais remiantis pradžios arba elgesio rizika.
84. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad KPP / KTF priežiūros planas būtų nepriklausomas nuo pradžios priežiūros plano, nors kartais gali sutapti kompetentingų institucijų ir pradžios priežiūros institucijų tikrinami vertinimo subjektai ir gali būti taikomos bendros ar papildomos priežiūros priemonės. Tačiau kompetentingos institucijos yra atsakingos už tai, kad atlikus šiuos veiksmus būtų visiškai pasiekti KPP / KTF priežiūros tikslai.
85. Rengdamos KPP / KTF priežiūros planą, kompetentingos institucijos turėtų pasirūpinti nenumatytomis situacijomis tais atvejais, kai, atliekant priežiūrą vietoje arba ne vietoje, arba per kitus patikimus šaltinius nustatoma nauja rizika, į kurią kompetentingos institucijos turi reaguoti tinkamai ir laiku.
86. Kai kompetentingos institucijos privalo atlikti pradžios KPP / KTF priežiūros plano pakeitimus, pavyzdžiui, pakeisti ne vietoje atliekamą priežiūrą į atliekamą vietoje arba teminę peržiūrą

pakeisti visapusiškais patikrinimais, prisitaikyti prie naujų aplinkybių arba susidoroti su atsirandančia PP / TF rizika, tvarkydamos tokius priežiūros plano pakeitimus jos turėtų turėti tinkamas vidaus valdymo priemones. Kompetentingos institucijos turėtų tinkamai dokumentuoti visus tokius pakeitimus, paaiškindamos, kaip ir kada bus vykdoma tų vertinimo subjektų, kuriems turėjo poveikį plano pakeitimai, priežiūra.

4.4.4 Priežiūros priemonės

87. Kompetentingos institucijos turėtų pripažinti, kad kiekvienas vertinimo subjektas, sektorius ir subsektorius susiduria su skirtingo lygio PP / TF rizika, todėl naudojamų priežiūros priemonių rūšis ir dažnumas gali skirtis. Siekdamas užtikrinti veiksmingą priežiūros išteklių naudojimą, kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti tokias priežiūros priemones, kurios gali turėti didesnę poveikį tam, kaip vertinimo subjektai laikosi reikalavimų, arba pasistengti, kad jos apimtų didesnę sektoriaus dalį. Jei kompetentingos institucijos siekia geriau suprasti, kaip sektorius arba tam tikrų tipų vertinimo subjektai valdo konkrečią PP / TF riziką, kad tai pasiektų, jos turėtų apsvarstyti galimybę naudoti temines apžvalgas.
88. Kompetentingos institucijos turėtų gerai išmanyti visas joms prieinamas priežiūros priemones, kad galėtų įgyvendinti savo priežiūros strategiją ir planą. Jos turėtų geriau suprasti privalumus ir trūkumus, susijusius su kiekviena priežiūros priemone, įskaitant įsikišimo ir intensyvumo lygį, kurį jos galėtų pasiekti naudodamos kiekvieną priežiūros priemonę, ir apsvarstyti, kaip galėtų veiksmingai panaudoti plačiausią turimų priežiūros priemonių spektrą, susijusį su, bet neapsiribojant, visapusiškais arba daliniais patikrinimais vietoje, *ad hoc* patikrinimais, teminiais patikrinimais, KPP / KTF deklaracijomis, tolesniais patikrinimais, peržiūromis ne vietoje, taip pat atsiliepimais ir gairėmis sektoriui.
89. Kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti veiksmingiausias vertinimo subjektų priežiūros priemones, kad būtų patenkintas konkretus priežiūros poreikis arba tikslas. Pasirinkdamos priežiūros priemones, kompetentingos institucijos turėtų remtis savo sektorių ir individualiais PP / TF rizikos vertinimais ir taip pat atsižvelgti į:
  - a) kompetentingos institucijos prižiūrimų vertinimo subjektų ir sektorių skaičių;
  - b) specifinius skirtingų priežiūros priemonių bruožus, kai jos taikomos atskirai arba derinamos viena su kita;
  - c) išteklius, reikalingus įvairioms priežiūros priemonėms taikyti;
  - d) laiką, kurio reikia, kad priežiūros priemone būtų pasiektas jos naudojimo tikslas ir ji turėtų poveikį tam, kaip vertinimo subjektai laikosi KPP / KTF reikalavimų.
90. Kompetentingos institucijos turėtų pasižymėti lankstumu, kad galėtų pritaikyti savo priežiūros priemonių naudojimą, taip pat reaguoti į atsirandančią PP / TF riziką vertinimo subjekto, sektoriaus ar subsektoriaus viduje. Tai reiškia, kad kai kompetentingos institucijos, pasitelkdamos KPP / KTF deklaracijas, kitas priežiūros priemones arba kitas priemones, nustato atsirandančią PP / TF riziką, jos turėtų apsvarstyti, ar gali prireikti tolesnio ir labiau intervencinio vertinimo atliekant peržiūrą ne vietoje arba patikrinimą vietoje, siekiant užtikrinti, kad

vertinimo subjektų sistemos ir kontrolės priemonės būtų pakankamai tvirtos, kad sušvelnintų atsirandančią riziką. Todėl patikrinimai vietoje sudaro sąlygas kompetentingoms institucijoms:

- a) giliau suprasti vertinimo subjekto bendrą požiūrį į KPP / KTF, įskaitant praktiką, valdymą, darbuotojų elgesį ir kultūrą;
- b) aptarti galimą riziką, priežiūros veiklos rezultatus, taip pat problemas, su kuriomis gali susidurti vertinimo subjektas, ir jų sprendimo būdus;
- c) tiesiogiai vertinimo subjektams pateikti savo priežiūros lūkesčius.

91. Kompetentingos institucijos pačios arba pasitelkusios kitas priežiūros priemones turėtų apsvarstyti galimybę atlikti patikrinimus vietoje, visų pirma tais atvejais, kai prižiūri vertinimo subjektus, kurie susiję su reikšmingo ir labai reikšmingo lygio PP / TF rizika. Šie patikrinimai apima bent jau vertinimo subjekto KPP / KTF politikos ir procedūrų peržiūrą ir įvertinimą, kaip jos įgyvendinamos praktiškai per, *inter alia*, pokalbius su pagrindiniais darbuotojais, sistemų, naudojamų kovos su KPP / KTF reikalavimų laikymuisi užtikrinti, tyrimą ir rizikos vertinimo bei klientų bylų peržiūrą. Atsižvelgdamos į vertinimo subjekto verslo apimtį ir sudėtingumą, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar visapusiškas patikrinimas vietoje apims visą vertinimo subjekto veiklą, ar būtų daugiau galimybių sutelkti dėmesį į konkrečią vertinimo subjekto verslo liniją. Nors tais atvejais, kai aprėptis apsiriboja konkrečia verslo linija, kompetentingos institucijos turėtų suprasti toje verslo linijoje taikomų sistemų ir kontrolės priemonių bei platesnėje institucijoje taikomų sistemų ir kontrolės priemonių sąlyčio taškus ir, jei verslo linijos sistemose ir kontrolės priemonėse yra nustatomi trūkumai, kompetentingos institucijos turėtų siekti įvertinti, ar tai gali turėti įtakos visam vertinimo subjektui ir koku būdu.

92. Spręsdamos, ar atlikti visapusišką vertinimo subjekto patikrinimą vietoje, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į šiuos veiksnius:

- a) ar apie vertinimo subjektą reikia gauti papildomos ar išsamesnės informacijos, kurią galima gauti tik būnant vietoje;
- b) kokios rūšies informacijos reikia ir kaip ją veiksmingai bei visapusiškai gauti;
- c) ar iš ankstesnių patikrinimų vietoje arba peržiūrų ne vietoje, kuriuos atliko arba kompetentinga institucija, arba atitinkamos pradžios priežiūros institucijos, arba, kai vertinimo subjektas yra grupės dalis, kompetentingos institucijos, atsakingos už kitų subjektų priežiūrą grupėje, jei taikoma, rezultatų matyti prastas KPP / KTF reikalavimų laikymosi lygis arba prasta reikalavimų laikymosi kultūra vertinimo subjekto ar grupės viduje, kurie gali turėti įtakos vertinimo subjektui;
- d) ar vertinimo subjektai anksčiau pažeidė savo KPP / KTF įsipareigojimus ir ar jie tai padarė pakartotinai;
- e) kokius tolesnius priežiūros veiksmus, jei tokių buvo, kompetentinga institucija anksčiau taikė vertinimo subjektui, ir
- f) ar vertinimo subjektai anksčiau įrodė savo įsipareigojimą ištaisyti trūkumus ir ar jie ėmėsi ryžtingų veiksmų tai padaryti.

93. Kompetentingos institucijos turėtų apvarstyti galimybę atlikti peržiūras ne vietoje tais atvejais, kai gali pakakti ne tokių intervencinių priežiūros metodų, arba tais atvejais, kai vertinimo subjektams kyla nedidelio lygio PP / TF rizika. Peržiūros ne vietoje visų pirma apima vertinimo subjektų rašytinės KPP / KTF politikos ir procedūrų bei rizikos vertinimo dokumentų peržiūrą, tačiau neapima nuodugnaus įvertinimo, kaip veiksmingai vertinimo subjektas šią politiką ir procedūras įgyvendino praktikoje. Peržiūros ne vietoje taip pat gali būti laikomos išankstiniu išsamesnės peržiūros etapu atliekant patikrinimus vietoje, kurie papildytų patikrinimus ne vietoje, arba gali būti naudojamos kartu su kitomis priežiūros priemonėmis.
94. Kai kuriais atvejais kompetentingos institucijos turėtų apvarstyti, ar dviejų ar daugiau priemonių derinys gali būti veiksmingesnis. Tai apima atvejus, kai kompetentinga institucija yra susirūpinusi dėl informacijos, gautos atliekant peržiūras ne vietoje arba teikiant KPP / KTF deklaracijas, tikslumo. Tokiomis aplinkybėmis kompetentingoms institucijoms gali prireikti patikrinti šią informaciją atliekant patikrinimą vietoje, kurį paprastai sudaro tokie elementai kaip sandorių ir klientų bylų imties sudarymas bei pokalbiai su pagrindiniais darbuotojais ir valdymo organo nariais. Kompetentingos institucijos turėtų turėti galimybę prireikus atlikti *ad hoc* patikrinimus, kurie nėra jų priežiūros strategijos ir plano dalis. Tokių patikrinimų poreikį gali paskatinti konkretus įvykis, dėl kurio sektoriui ir (arba) subsektoriui arba vertinimo subjektams gali kilti padidėjusi PP / TF rizika, reikšmingi sektoriaus ir (arba) subsektorių arba vertinimo subjektų susidūrimo su PP / TF rizika pokyčiai arba tai, kad kompetentinga institucija aptiko tam tikrą informaciją, įskaitant informavimą apie pažeidimus pranešimus, plačiai paplitusius viešus kaltinimus dėl pažeidimų, naują PP / TF tipologiją arba priežiūros metu nustatytus faktus, susijusią su KPP / KTF sistemomis ir kontrolės priemonėmis arba platesne vidaus kontrolės sistema. Jei kompetentinga institucija nusprendžia, kad *ad hoc* patikrinimas yra pagrįstas, ji turėtų nustatyti patikrinimo apimtį, patikrinimo tikslą, tai, ar jis apims kokius nors vietoje elementus ir ar reikia įtraukti kitas priežiūros institucijas ir su jomis bendradarbiauti.
95. Kai kompetentingos institucijos atlieka patikrinimą nuotoliniu būdu virtualiomis priemonėmis, jos turėtų apvarstyti šios priežiūros priemonės veiksmingumą ir tai, ar bendradarbiavimas su vertinimo subjektu atitinka patikrinimo vietoje sąlygas ir yra proporcingas vertinimo subjekto keliamai PP / TF rizikai. Kompetentingos institucijos turėtų apvarstyti, ar patikrinimas vietoje yra tinkamesnis prižiūrint vertinimo subjektus, kurie kelia reikšmingo arba labai reikšmingo lygio PP / TF riziką ir tokiomis aplinkybėmis, kai kompetentingos institucijos siekia giliai suprasti vertinimo subjekto bendras KPP / KTF sistemas ir kontrolės sistemą.
96. Kompetentingos institucijos turėtų apvarstyti veiksmingiausią priežiūros priemonę, siekdamas užtikrinti, kad vertinimo subjektai, kurie yra grupės dalis, veiksmingai įgyvendintų grupės lygmens politiką ir procedūras, taikydamos panašų metodą į tą, kuris taikomas atskiriems vertinimo subjektams, kaip paaiškinta pirmiau. Jei grupė veikia tarpvalstybinio mastu, pagrindinė priežiūros institucija¹⁵ turėtų bendradarbiauti su kitomis kompetentingomis institucijomis, dalyvaujančiomis vertinimo subjektų grupės viduje priežiūroje, pasitelkiant

¹⁵ Pagrindinė priežiūros institucija nustatoma pagal EPI bendras gaires (JC 2019 81) dėl kredito ir finansų įstaigas prižiūrinčių kompetentingų institucijų bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą (ES) 2015/849 („Kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu kolegijų gairės“). Paprastai pagrindinė priežiūros institucija yra kompetentinga institucija, atsakinga už kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu priežiūrą valstybėje narėje, kurioje yra pagrindinė grupės buveinė.

KPP / KTF kolegijas, jei jos yra, arba kitus kanalus ir bendradarbiavimo mechanizmus, įskaitant tuos, kurie nustatyti EBI bendradarbiavimo gairėse.¹⁶ Šis bendradarbiavimas gali būti susijęs su, bet neapsiriboja:

- a) savitarpio pagalbos mastu, aprašytu KPP / KTF kolegijų gairių 9 gairėje;
- b) susitarimu taikyti tam tikrą priežiūros priemonę arba priežiūros veiksmus su kitomis kompetentingomis institucijomis, kurios yra atsakingos už kitų vertinimo subjektų grupės viduje priežiūrą. Tai gali būti kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis vykdomas patikrinimas ar peržiūra, arba jos gali kartu koreguoti priežiūros priemonės taikymą, kad būtų veiksmingiau sušvelninta rizika, su kuria susiduria visa grupė;
- c) keitimusi informacija, susijusia su vertinimo subjekto arba sektoriaus PP / TF rizikos vertinimu, jei taikytina;
- d) keitimusi informacija, susijusia su planuojamais priežiūros patikrinimais ar peržiūromis, ir dėl atitinkamų vėliau nustatytų faktų;
- e) keitimusi informacija, susijusia su kitų kompetentingų institucijų nustatytais trūkumais ar pažeidimais.

97. Kompetentingos institucijos turėtų turėti kompleksinį požiūrį į visas savo taikomas priežiūros priemones. Jos turėtų stebėti jų įgyvendinimą ir veiksmingumą bei prireikus jas koreguoti.

4.4.5 Priežiūros praktika ir priežiūros vadovas

98. Siekdamas įvykdyti savo įsipareigojimus pagal Direktyvą (ES) 2015/849 kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad vertinimo subjektai būtų parengę patikimas KPP / KTF sistemas ir kontrolės priemones ir kad šios sistemos ir kontrolės priemonės būtų pakankamai veiksmingos, kad užkirstų kelią ir padėtų aptikti PP / TF. Veiksmai, kurių imasi kompetentingos institucijos, siekdamos įvertinti vertinimo subjektų KPP / KTF sistemas ir kontrolės priemones, turėtų būti išdėstyti tam skirtame KPP / KTF priežiūros vadove. Tai leidžia kompetentingoms institucijoms užtikrinti nuoseklų priežiūros priemonių ir profesinio sprendimo taikymą. Rengdamos vadovą, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jame būtų pateikta pakankamai išsami informacija apie visą veiklą, kurios turi imtis atitinkamos priežiūros institucijos, kad veiksmingai vykdytų priežiūrą, tačiau jame taip pat turėtų būti suteikta pakankamai lankstumo priežiūros institucijoms, kad jos galėtų taikyti savo profesinį sprendimą ir prireikus koreguoti priežiūros metodą.

99. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad, jei taikytina, vertinimo subjektai paskirtų KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūnus pagal Direktyvos (ES) 2015/849 8 straipsnio 4 dalį. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų imtis veiksmų, kuriais atsižvelgiama į riziką, kad patikrintų, ar vertinimo subjekto paskirtas KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūnas yra arba tebėra reikiamo sąžiningumo, kompetencijos ir žinių lygio, kad galėtų veiksmingai atlikti savo

---

¹⁶ EBI gairės dėl prudeninės priežiūros institucijų, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvos 2013/36/ES 117 straipsnio 6 dalį, 2021 m. gruodžio mėn.

funkcijas.¹⁷ Tai gali apimti susitikimą su KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūnu arba prašymą, kad vertinimo subjektas pateiktų KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno profesinės patirties ir bet kokios kitos informacijos, kurią kompetentinga institucija laiko svarbia, santrauką. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar tokį vertinimą atlikti kaip savo vykdomos priežiūros veiklos dalį, įskaitant patikrinimus vietoje arba peržiūras ne vietoje, ar kaip atskirą vertinimą.

100. Jei atlikus 99 dalyje aprašytus patikrinimus kompetentinga institucija yra susirūpinusi, kad KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūnas gali būti netinkamas, kompetentinga institucija turėtų apie tai pranešti atitinkamai prudencinės priežiūros institucijai¹⁸ ir su prudencinės priežiūros institucijomis aktyviai dalytis bet kokia informacija, dėl kurios kilo šis susirūpinimas. Be to,

- a) tais atvejais, kai KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno tinkamumo vertinimas nepriklauso prudencinės priežiūros institucijos kompetencijai, kompetentingos institucijos turėtų nedelsdamos taikyti būtinas priemones, kad išspręstų problemą, pavyzdžiui, teikti prašymą, kad KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūnas dalyvautų papildomuose mokymuose arba pakeltų profesinę kvalifikaciją; prašymą sustiprinti valdymą arba pertvarkyti KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno pareigas; arba prašymą pakeisti arba paskirti papildomą KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūną;
- b) kai prudencinės priežiūros institucijos yra kompetentingos vertinti KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno¹⁹ tinkamumą, kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti su prudencinės priežiūros institucijomis atliekant pirminį vertinimą ir taip pat tuomet, kai rizikos ribojimo priežiūros institucijos prirėkus atlieka pakartotinį tinkamumo vertinimą.²⁰ Kompetentingos institucijos turėtų dalytis visa svarbia informacija, kuri gali turėti įtakos KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno tinkamumo vertinimui arba pakartotiniam vertinimui, su atitinkamomis prudencinės priežiūros institucijomis, įskaitant savo siūlomas rekomendacijas dėl priemonių, kaip aprašyta pirmiau a punkte, kurių galėtų būti imtasi vykdant KPP / KTF priežiūrą, siekiant sušvelninti problemas.

101. Kompetentingos institucijos turėtų priežiūros vadove apibūdinti veiksmus, kurių priežiūros institucijos turi imtis taikydamos įvairias priežiūros priemones. Vadove turi būti nustatytas bent:

- a) procesas ir metodika, kurių laikosi kompetentingos institucijos, vertindamos su vertinimo subjektais, sektoriais ir (arba) subsektoriais susijusių PP / TF riziką. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų paaiškinti procesą, kurio laikosi priežiūros institucijos, kai jos nori pakeisti vertinimo subjekto rizikos balą, remdamosi savo profesiniu sprendimu;

¹⁷ [Konsultacinis dokumentas](#) dėl gairių projekto dėl politikos ir procedūrų, susijusių su atitikties valdymu ir KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno vaidmeniu ir pareigomis pagal Direktyvos (ES) 2015/849 8 straipsnį ir VI skyrių.

¹⁸ Visų pirma vadovaujantis būsimų EBI gairių dėl prudencinių priežiūros institucijų, KPP / KTF priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą 2013/36/ES 19 dalimi.

¹⁹ Bendros ESMA ir EBI gairės dėl valdymo organo narių ir pagrindines funkcijas atliekančių asmenų tinkamumo vertinimo pagal Direktyvas 2013/36/ES ir 2014/65/ES [EBA/GL/2021/06](#).

²⁰ Įskaitant, kaip numatyta būsimų EBI gairių dėl prudencinės priežiūros institucijų, KPP / KTF priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvą 2013/36/ES 6.1 ir 6.3 skyriuose.

- b) galimi atvejai, kai priežiūros institucijos privalo bendradarbiauti su kitomis suinteresuotosiomis šalimis, kaip aprašyta šių gairių 1.4.1 skyriuje, ir paaiškinti procesą, kaip šis bendradarbiavimas turėtų vykti praktiškai;
- c) procesas, kurio turėtų laikytis priežiūros institucijos, taikydamos kiekvieną priežiūros priemonę, ir paaiškinimas, kokius elementus reikėtų tirti. Kompetentingos institucijos turėtų aiškiai išdėstyti pagrindinius skirtingų joms prieinamų priežiūros priemonių skirtumus. Tai reiškia, kad kompetentingos institucijos turėtų bent jau patikslinti, kokių mastu priežiūros institucijos turėtų tirti vertinimo subjektų:
  - i) atitinkamos politikos ir procedūrų tinkamumą ir tai, ar jos yra susijusios su rizikos vertinimu verslo lygmeniu;
  - ii) atliktą atitinkamų procesų nustatymą ir tai, ar jie veikia taip, kaip tikėtasi;
  - iii) verslo lygmeniu atliekamų rizikos vertinimų tinkamumą ir išsamumą ir tai, kokių mastu jie lemia bendrą KPP / KTF metodiką;
  - iv) klientų rizikos vertinimų tinkamumą ir tai, kokių mastu jais nustatomas taikytinas išsamaus klientų patikrinimo reikalavimų lygis;
  - v) vidaus valdymo priemonių ir vidaus atskaitomybės ryšių, susijusių su KPP / KTF reikalavimų laikymusi, tinkamumą, įskaitant valdymo informacijos kokybę ir kiekį;
  - vi) asmens, einančio KPP / KTF atitikties užtikrinimo pareigūno pareigas, tinkamumą vertinimo subjektui, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/849 8 straipsnio 4 dalyje, ir veiksmus, kurių turėtų imtis priežiūros institucijos, kad atliktų šį vertinimą;
- d) supratimas, koks turėtų būti priežiūros institucijos ir vertinimo subjekto bendradarbiavimas ir bendravimas prieš taikant konkrečią priežiūros priemonę, jos taikymo metu ir po jos taikymo;
- e) pranešant apie patikrinimų ar peržiūrų metu nustatytus faktus, orientacinių terminų, kurių turėtų laikytis kompetentingos institucijos ir vertinimo subjektai, žinojimas;
- f) supratimas, kaip įvertinti, ar vertinimo subjektų parengtos KPP / KTF sistemos ir kontrolės priemonės yra pakankamai veiksmingos ir proporcingos PP / TF rizikai, su kuria susiduria vertinimo subjektas. Kompetentingos institucijos turėtų bent jau nustatyti pagrindines sritis, į kurias priežiūros institucija turėtų sutelkti dėmesį, ir kurios gali reikšti, kad vertinimo subjektui trūksta veiksmingumo. Kai kurie rodikliai, galintys reikšti, kad KPP / KTF sistema yra veiksmingai įgyvendinta, yra šie (bet jais neapsiribojama):
  - vii) vertinimo subjekto darbuotojai gerai supranta skirtingoms sistemoms naudojamus parametrus ir gali paaiškinti šių sistemų rezultatų pagrindimą;
  - viii) sistemos ir procesai, naudojami klientams ir sandoriams tikrinti, duoda laukiamų rezultatų, kurie atitinka kitų panašių sektoriaus vertinimo subjektų rezultatus;
  - ix) politika ir procesai, skirti nustatyti ir analizuoti įtartinus ar neįprastus sandorius bei pranešti FŽP ar kitoms atitinkamoms institucijoms;

- x) vertinimo subjekto darbuotojai gerai išmano KPP / KTF politiką ir procesus bei jų taikymą praktikoje;
  - xi) įvairios vidinės ir išorinės ataskaitos, pavyzdžiui, vidaus ir išorės audito ar konsultantų, nekelia susirūpinimo dėl vertinimo subjekto KPP / KTF reikalavimų laikymosi;
  - xii) visiems vertinimo subjekto susijusiems darbuotojams ir vyresniajai vadovybei rengiami pakankami ir tinkami mokymai;
  - xiii) vertinimo subjektas įgyvendino sąžiningų paskatų, įskaitant atlyginimą ir kitus atlygius, metodiką, kuri tiesiogiai ar netiesiogiai neskatina netinkamos darbo praktikos ar kultūros;
  - xiv) pakankamas ir tinkamas vadovybės ataskaitų teikimas visuose valdymo lygmenyse;
  - xv) nustatytos tinkamos valdymo priemonės, kuriose yra aiškus vyresniosios vadovybės vaidmuo KPP / KTF sistemoje.
- g) mastas, kuriuo, tikėtina, priežiūros institucija ginčys KPP / KTF sistemų ir kontrolės priemonių patikimumą, KPP / KTF politikos ir procedūrų įgyvendinimą ir rizikos vertinimo verslo lygmeniu veiksmingumą;
  - h) situacijų, kai tikimasi, kad priežiūros institucijos taikys savo priežiūros sprendimą, pavyzdžiai;
  - i) imties sudarymo, įskaitant minimalų imties dydį ir imties atrankos kriterijus, metodikos paaiškinimas, kai priežiūros priemonė apima klientų bylų arba sandorių imties sudarymą;
  - j) veiksmai, kurių priežiūros institucijos turi imtis po patikrinimo, siekdamos užtikrinti, kad vertinimo subjektai tinkamai atsižvelgtų į priežiūros metu nustatytus faktus, ir atvejų, kuriais gali prireikti tolesnio patikrinimo, kaip nurodyta šių gairių 4.4.8 skyriuje, pavyzdžiai;
  - k) kompetentingos institucijos valdymo susitarimai dėl patikrinimų ar peržiūrų rezultatų patvirtinimo, įskaitant sprendimų, susijusių su sankcijomis ir administracinėmis priemonėmis, priėmimo procesą.
101. A) Kompetentingos institucijos, rengdamos savo imties sudarymo politiką, turėtų atsižvelgti į tai, kad vertinimo subjektai daugeliu atžvilgių skiriasi, pavyzdžiui, produktų ir paslaugų skaičiumi ir rūšimi bei klientų ir sandorių skaičiumi ir tipu. Tai reiškia, kad kompetentingoms institucijoms gali tekti pritaikyti savo požiūrį į imties sudarymą, atsižvelgiant į konkretų vertinimo subjektą. Todėl kompetentingos institucijos, siekdamos sudaryti pagrįstą imtį, turėtų atsižvelgti į bent šiuos kriterijus:
- a) imties sudarymas turėtų padėti kompetentingoms institucijoms pasiekti tam tikros vertinimui naudojamos priežiūros priemonės tikslus. Tai reiškia, kad imtis turėtų būti sudaryta iš pagrįsto skaičiaus klientų bylų arba sandorių, atitinkančių skirtingų rizikos kategorijų klientų, produktų ir paslaugų įvairovę, tačiau tos imties dydį ir sudėtį lemia:
    - i) tikslas, kuriuo priežiūros priemonė naudojama atliekant vertinimą;

- ii) vertinimo subjekto skirtingų rizikos kategorijų klientai ir klientų, kurie susiję su reikšminga arba labai reikšminga PP / TF rizika, dalis;
  - iii) vertinimo subjekto verslo pobūdis, dydis ir sudėtingumas.
- b) patikrinimai, atliekami kaip imties sudarymo dalis, turėtų būti pakankamai išsamūs ir invaziniai, kad kompetentinga institucija galėtų pasiekti norimą priežiūros tikslą;
- c) imties sudarymas turėtų būti suderintas su kita priežiūros veikla, kuri yra priežiūros priemonės dalis, pavyzdžiui, su sistemų, valdymo priemonių ir politikos bei procedūrų peržiūra.
102. Kompetentingų institucijų imties sudarymo politika turėtų būti lanksti ir joje turi būti numatyta koregavimo galimybė, atsižvelgiant į rizikos lygį arba naują informaciją, įskaitant informaciją, gautą vykdant priežiūros veiklą. Tai reiškia, kad kompetentingos institucijos gali keisti imties dydį, į imtį įtrauktų klientų, produktų, paslaugų ar sandorių kategorijas arba konkrečias patikras, atliekamas prieš patikrinimą ar peržiūrą arba jų metu. Jei iš imties sudarymo matyti, kad vertinimo subjektas sistemingai nesilaiko taikomų KPP / KTF įpareigojimų, kompetentingos institucijos turėtų ištirti pagrindinę šio pažeidimo priežastį, kuri gali paskatinti tolesnius patikrinimus arba priežiūros veiksmus, įskaitant papildomą imties sudarymą arba pokalbius su pagrindiniu personalu.
103. Priežiūros vadovas turėtų būti reguliariai peržiūrimas ir prareikus atnaujinamas, ypač jei įvyko reikšmingų pakeitimų, galinčių turėti įtakos priežiūros metodui, įskaitant pakeitimus, nustatytus teisinėje sistemoje ar tarptautinėse gairėse, arba pakeitimus, kurių reikia dėl kompetentingų institucijų gautų atsiliepimų apie jų priežiūros metodo tinkamumą, įskaitant iš vidaus audito padalinio arba išorės organų, tokių kaip Finansinių veiksmų darbo grupė, Europos Taryba arba Europos priežiūros institucijos. Atlikusios šią peržiūrą, kompetentingos institucijos turėtų įvertinti įgytą patirtį ir pašalinti bet kokius nustatytus trūkumus, jei tokių yra. Atitinkamos priežiūros institucijos turėtų būti nedelsiant informuotos apie bet kokius vadovo pakeitimus.

4.4.6 Kokybės užtikrinimas

104. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad visos priežiūros institucijos nuosekliai vykdytų KPP / KTF priežiūrą. Todėl jos turėtų atlikti kokybės užtikrinimo patikras, siekdamos užtikrinti, kad visos priežiūros institucijos nuosekliai taikytų priežiūros priemones ir praktiką pagal priežiūros vadovą. Tokios patikros turėtų apimti bent vidaus audito padalinio atliekamą peržiūrą ir keturių akių principo taikymą. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų pasinaudoti darbuotojų mokymu, kuravimu ir priežiūros institucijų darbo stebėjimu, kaip kitomis priemonėmis priežiūros nuoseklumui pasiekti.
105. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti informacijos, surinktos iš vertinimo subjektų rizikos vertinimo ar kitų priežiūros priemonių tikslais, tikslumą ir patikimumą. Kad tai užtikrintų, kompetentingos institucijos turėtų sutikrinti šią informaciją su jau turima informacija apie konkretų vertinimo subjektą ar panašius vertinimo subjektus arba su informacija, gauta iš kitų

patikimų šaltinių, įskaitant prudenčines priežiūros institucijas, kitas kompetentingas institucijas arba finansinės žvalgybos padalinius.

106. Jei kompetentingos institucijos nustato, kad vieno ar kelių vertinimo subjektų pateikta informacija yra netiksli arba neišsami, jos turėtų imtis veiksmų šiems neatitikimams išaiškinti ir siekti gauti tikslios informacijos. Tokiomis aplinkybėmis kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į nustatytų netikslumų mastą ir tipą, turėtų apsvarstyti tinkamiausius priežiūros veiksmus problemai spręsti. Tarp veiksmų gali būti prašymas, kad vertinimo subjektas tiesiogiai pateiktų paaiškinimus, vertinimo subjekto *ad hoc* patikrinimas arba tam tikrų priežiūros priemonių taikymas.

107. Kompetentingos institucijos, planuodamos ir atlikdamos būtinas kokybės užtikrinimo patikras, turėtų atsižvelgti į reikalingus išteklius. Kai kuriais atvejais gali prireikti pasitelkti tam tikrus specializuotus IT ar kitų sričių išteklius.

4.4.7 Naudojimasis išorės šalių paslaugomis

108. Kai kompetentingos institucijos naudojami išorės konsultantų ar auditorių paslaugomis savo priežiūros planui, kai kurioms plano dalims arba konkrečiai priežiūros uždavimams vykdyti, jos visada turėtų užtikrinti, kad šios išorės šalys:

- a) turi pakankamai žinių ir įgūdžių, kad galėtų atlikti konkrečias priežiūros užduotis, dėl kurių jas pasitelkia kompetentingos institucijos;
- b) aiškiai supranta reguliavimo lūkesčius ir darbus, kuriuos jie turi atlikti, apimtis;
- c) turi galimybę gauti konkrečias gaires, kuriose aiškiai išdėstytos jų dalyvavimo sąlygos, taip pat visi procesai, kurių jos privalo laikytis vykdydamos savo užduotis;
- d) saugo pakankamus įrašus, kuriuose išsamiai aprašyti veiksmai, kurių jos ėmėsi, kad atliktų reikiamas užduotis, ir pateiktas išvadų bei nustatytų faktų pagrindimas;
- e) atlieka reikiamas užduotis pagal aukštą kokybės standartą. Kompetentingos institucijos gali peržiūrėti kitą išorės šalies atliktą darbą arba dalyvauti tam tikroje veikloje, kurią ji atlieka kompetentingos institucijos vardu;
- f) paskelbia apie bet kokius galimus interesų konfliktus ir, jei paaiškėja, kad yra interesų konfliktai, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jie būtų tinkamai valdomi ir išspręsti. Jei interesų konflikto neįmanoma išspręsti, kompetentingos institucijos turėtų atsisakyti bendradarbiavimo su konkrečia išorės šalimi arba jį nutraukti.

109. Jei kompetentingos institucijos vykdydamos savo priežiūros procesą nuosekliai naudojami ekspertais, jos turėtų tai nurodyti priežiūros plane ir vadove.

110. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jos turi pakankamai vidaus patirties, kad galėtų peržiūrėti ir, jei reikia, pagrįstai užginčyti darbą, kurį jų vardu atlieka išorės šalys.

111. Tais atvejais, kai vertinimo subjektai savo iniciatyva arba kompetentingoms institucijoms paprašius įdarbina išorės auditorius arba konsultantus, kad jie atliktų jų atitikties KPP / KTF įpareigojimams vertinimą, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jiems yra:

- a) pranešta apie išorės šalių atliktos peržiūros apimtį;
- b) pranešta apie išorės šalių, kurios atliks vertinimą, samdomų ekspertų įgūdžius, žinias ir patirtį, ir
- c) reguliariai teikiama atnaujinta informacija apie ekspertų darbo rezultatus ir nustatytus faktus, įskaitant atvejus, kai ekspertai nuolat praneša, kad nėra trūkumų arba nustatytų faktų.

112. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti išorės šalių darbą ir, prireikus, turėtų į jį atsižvelgti vykdydamos tolesnę priežiūrą arba tęsdamos nuolatinę priežiūrą. Kompetentingos institucijos turėtų išanalizuoti bet kokių neatitikimų, nustatytų tarp išorės šalių ekspertų atlikto darbo ir savo pačių atliktuose priežiūros patikrinimuose ar peržiūrose nustatytų faktų, priežastis ir atsižvelgti į šią analizę vertindamos vertinimo subjekto riziką. Jei kompetentingoms institucijoms kyla abejonų dėl bendros išorės šalių ekspertų atlikto darbo kokybės, kaip aprašyta 108 ir 111 dalyse, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti galimybę įtraukti šio darbo peržiūrą į būsimus vertinimo subjekto patikrinimus arba peržiūras.

113. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad būtų įdiegta sąsaja, užtikrinanti, jog išorės šalių ekspertai prireikus galėtų pranešti apie bet kokius su vertinimo objektu susijusius pažeidimus, trūkumus ar pareigų nevykdymą, tiesiogiai kompetentingoms institucijoms, nepaisant to, ar jų paslaugomis naudojasi kompetentingos institucijos, ar vertinimo subjektai.

4.4.8 Tolesnė priežiūra

114. Kompetentingos institucijos turėtų būti įsitikinusios, kad vertinimo subjektai tinkamai pašalina ir veiksmingai ištaiso visus pažeidimus ar trūkumus, susijusius su vertinimo objektų KPP / KTF sistemomis ir kontrolės sistema. Kompetentingos institucijos turėtų imtis visų būtinų veiksmų, kad užtikrintų, jog vertinimo objektų elgesys ar veikla pasikeistų arba būtų nutraukti.

115. Priimdamos sprendimą dėl veiksmingiausios tolesnės priežiūros, kompetentingos institucijos turėtų pasirinkti priežiūros priemones, kurios būtų proporcingos nustatytų trūkumų reikšmingumui ir pažeidimų šiurkštumui, ir atsižvelgti į rizikos lygį, su kuriuo susiduria vertinimo objektas. Tai reiškia, kad nustatytiems vertinimo objekto, kuriam kyla reikšminga arba labai reikšminga PP / TF rizika, šiurkštiems pažeidimams ir esminiams trūkumams²¹ ištaisyti reikės intensyvesnių tolesnių veiksmų ir daugiau priežiūros išteklių, palyginti su vertinimo objektų, kurie susiduria su mažiau reikšminga rizika, ne tokiais šiurkščiais pažeidimais ar neesminiais trūkumais. Pavyzdžiui, rimčiausiais atvejais kompetentingos institucijos gali atlikti tolesnį patikrinimą, siekdamas užtikrinti, kad visi trūkumai būtų veiksmingai sušvelninti, ir galbūt

---

²¹ Daugiau informacijos apie tai, kaip nustatyti trūkumų reikšmingumą, rasite EBI parengtuose techniniuose reguliavimo standartuose pagal EBI reglamento 9a straipsnį.

apsvarstyti sankciją, o ne tokiais rimtais atvejais gali pakakti gauti vertinimo subjekto patvirtinimą, kad problemos buvo išspręstos pagal jų pasiūlytą ištaisymo planą.

116. Nustatydamas veiksmingiausią tolesnę priežiūrą pagal pirmiau pateiktas 114 ir 115 dalis, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti bent į:

- a) tai, ar, įgyvendinus vertinimo subjekto kompetentingai institucijai pasiūlytą ištaisymo planą, visi pažeidimai ir trūkumai bus veiksmingai pašalinti ir ištaisyti. Kompetentingos institucijos turėtų būti patenkintos vertinimo subjekto pasiūlytu ištaisymo pabaigos terminu ir turėtų užginčyti vertinimo subjekto pasiūlymą, jei terminas yra nerealistiškas arba jei siūlomi veiksmai nėra pakankamai patikimi, kad būtų galima ištaisyti konkrečius trūkumus;
- b) tai, ar naudoti vieną priežiūros priemonę, jų derinį, ar sankcijas, siekiant užtikrinti, kad nustatyti vertinimo subjekto pažeidimai ir trūkumai būtų pašalinti ir ištaisyti veiksmingiausiu būdu ir laiku;
- c) ištaisymo skubumą, nes dėl kai kurių pažeidimų ar trūkumų gali prireikti skubesnių vertinimo subjektų veiksmų, o tai reiškia, kad kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad vertinimo subjektas suteiktų pakankamą prioritetą šiems trūkumams ištaisyti;
- d) laiką, reikalingą konkrečioms pažeidimams ar trūkumams ištaisyti, ir jei taisymas gali užtrukti ilgai, vertinimo subjektas turėtų imtis tinkamų laikinų priemonių rizikai sušvelninti;
- e) pasikartojančio arba sisteminio pažeidimo arba trūkumo tikimybę, kurią galima įvertinti atsižvelgiant į ankstesnius vertinimo subjekto pažeidimus ir laikotarpį, kurį vertinimo subjektas neįgyvendino veiksmingų sistemų ir kontrolės priemonių; kompetentinga institucija, imdamasi tolesnių veiksmų, turėtų sutelkti dėmesį ne tik į vienos konkrečios problemos sprendimą, bet užtikrinti, kad vertinimo subjekto sisteminis pažeidimas nebesikartotų;
- f) galimą pažeidimo arba trūkumo poveikį platesnei vertinimo subjektų vidaus kontrolės sistemai, dėl kurios gali prireikti bendradarbiauti su prudencinės priežiūros institucijomis pagal EBI bendradarbiavimo gaires²² ir imtis galimų tolesnių veiksmų, taip pat ir prudenciniu požiūriu;
- g) vertinimo subjekto gebėjimą ir norą ištaisyti kompetentingų institucijų nustatytus pažeidimus, įskaitant tai, koku mastu vertinimo subjekto pagrindinių funkcijų vykdytojai ir vyresnioji vadovybė yra įtraukti į ištaisymo procesą.

117. Jei kompetentingoms institucijoms kyla įtarimų, kad veiksmingos sistemos ir kontrolės priemonės gali būti neįgyvendinamos sąmoningai, jos turėtų apsvarstyti galimybę imtis ryžtingesnių tolesnių veiksmų, kuriais užtikrintų, kad vertinimo subjektas nedelsiant liautųsi taip elgtis. Tokiomis aplinkybėmis kompetentingos institucijos turėtų bendradarbiauti ir keistis informacija su rizikos ribojimo priežiūros institucijomis dėl vertinimo subjekto pažeidimų.

²² EBI gairės dėl prudencinės priežiūros institucijų, kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir finansinės žvalgybos padalinių bendradarbiavimo ir keitimosi informacija pagal Direktyvos 2013/36/ES 117 straipsnio 6 dalį, 2021 m. gruodžio mėn.

118. Kompetentingos institucijos turėtų oficialiai įforminti savo tolesnį priežiūros procesą ir išdėstyti jį savo priežiūros vadove, kartu suteikdamos pakankamai lankstumo priimant priežiūros sprendimą. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti konkrečių tolesnių priežiūros veiksmų ir priemonių, kurių vertinimo subjektas turi imtis, kad būtų pašalintas kiekvienas pažeidimas ar trūkumas, grafiką ir aprašą.

119. Kai kompetentingos institucijos nustato, kad vertinimo subjektai nesugebėjo veiksmingai įgyvendinti grupės lygmens politikos ir procedūrų visose grupės dalyse pagal Direktyvos 2015/849 45 straipsnio 1 dalį ir kad jų sistemos ir kontrolės priemonės nėra pakankamai patikimos, kad būtų galima sušvelninti riziką, su kuria grupė susiduria įvairiose jurisdikcijose, kompetentinga institucija turėtų imtis būtinų veiksmų siekdama užtikrinti, kad:

- a) vertinimo subjektai grupės lygmeniu parengtų ištaisymo planą, kuriame nurodytų, kaip jie ištaisys nustatytus trūkumus įvairiose jurisdikcijose;
- b) jie nedelsdami bendradarbiautų su kitomis kompetentingomis institucijomis, dalyvaujančiomis vykdant grupės subjektų priežiūrą, arba pasitelkiant KPP / KTF kolegijas, arba kitus bendradarbiavimo mechanizmus, siekiant užtikrinti, kad jos žinotų apie šiuos trūkumus, ir
- c) jie bendradarbiautų su kitomis kompetentingomis institucijomis ir, galbūt, prudencinės priežiūros institucijomis, kad priimtų sprendimą dėl tinkamiausių tolesnių veiksmų, arba grupės, arba prireikus atskiro subjekto lygmeniu. Tokie tolesni veiksmai, be kitų priežiūros priemonių, gali apimti bendrą patikrinimą vietoje arba bendro metodo taikymą skirtingose kompetentingose institucijose.

120. Nors tolesnis priežiūros procesas yra atskirtas nuo sankcijų skyrimo proceso, šie du procesai nėra nesuderinami ir turėtų papildyti vienas kitą. Todėl, nepaisydamos sankcijų, kurios turi būti taikomos vertinimo subjektui, kompetentingos institucijos turėtų atidžiai vykdyti tolesnius veiksmus, siekdamas užtikrinti, kad pažeidimai ir trūkumai būtų pakankamai ištaisyti.

121. Nepaisydamos šių gairių nuostatų, kompetentingos institucijos turėtų pranešti Europos bankininkystės institucijai apie bet kokius esminius trūkumus pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 9a straipsnyje nustatytų techninių reguliavimo standartų projektus.

4.4.9   Sektoriumi teikiami atsiliepipimai

a.   Atsiliepipimai apie rizikos vertinimus

122. Kompetentingos institucijos turėtų teikti atsiliepipimus vertinimo subjektams apie jų sektoriaus rizikos vertinimo rezultatus. Kompetentingos institucijos turėtų atskleisti bent:

- a) pagrindinę riziką, kurią jie nustatė kiekviename sektoriuje ir subsektoriuje;
- b) atliktą šios rizikos vertinimą, ir
- c) bet kokią kitą informaciją, kuri gali pagerinti vertinimo subjektų supratimą apie riziką ir pagerinti jų verslo lygmens ir individualius rizikos vertinimus.

123. Kai kompetentingos institucijos nusprendžia vertinimo subjektams pateikti savo redaguotą sektoriaus ar subsektoriaus rizikos vertinimo versiją, jos turėtų užtikrinti, kad joje būtų pakankamai prasmingos informacijos, kad vertinimo subjektai galėtų naudotis šia informacija rengdami savo pačių rizikos vertinimus.

b. Gairės sektoriui

124. Kompetentingos institucijos turėtų parengti būtinas gaires vertinimo subjektams, paaiškindamos, kaip jų manymu vertinimo subjektai turėtų praktiškai įgyvendinti rizika grindžiamą metodą ir ką jie turėtų daryti, kad laikytųsi savo KPP / KTF įsipareigojimų. Kompetentingos institucijos turėtų remtis atitinkamomis Europos priežiūros institucijų paskelbtomis gairėmis kaip savo gairių pagrindu, papildydamos jas specifiniais nacionalinio lygmens bruožais.

125. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų įvertinti tolesnių gairių poreikį šiame sektoriuje. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti kovos su KPP / KTF žinių ir kompetencijos lygį savo sektoriuje, atsižvelgdamos į pasikartojančias problemas, atsirandančią riziką ar kitus susirūpinimą keliančius klausimus, kylančius analizuojant rizikos vertinimui surinktą informaciją, patikrinimų metu, įskaitant temines peržiūras, nustatytus faktus ir kitą bendradarbiavimo su sektoriumi, įskaitant prekybos asociacijas, veiklą. Kai kurie rodikliai, kurie gali reikšti, kad gali prireikti tolesnių gairių, yra šie (bet jais neapsiribojama):

- a) vertinimo subjektų pakartotinis tam tikrų KPP / KTF įsipareigojimų nesilaikymas;
- b) naujausi teisės aktų pakeitimai nacionaliniu arba ES lygmeniu, kurie gali turėti įtakos vertinimo subjektų gebėjimui laikytis savo KPP / KTF įsipareigojimų;
- c) įrodymai, kad kai kuriuose sektoriuose ar vertinimo subjektuose yra mažinama rizika, arba įrodymai, kad vertinimo subjektai, užuot veiksmingai valdę riziką, jos vengia;
- d) pasikartojantys kompetentingoms institucijoms skirti klausimai arba prašymai pateikti gaires dėl tam tikrų KPP / KTF sistemos aspektų;
- e) naujos PP / TF rizikos ir tipologijų atsiradimas.

126. Kompetentingos institucijos turėtų įvertinti, ar gali prireikti gairių visam sektoriui, ar konkrečiai tam tikram subsektoriui, arba, ar gairės turėtų aprėpti konkrečią temą. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jų pateiktos gairės būtų aiškios ir nedviprasmiškos, taip pat:

- a) palengvintų ir padėtų vertinimo subjektams veiksmingai įgyvendinti rizika grindžiamą metodą;
- b) jomis tiesiogiai ar netiesiogiai nebūtų skatinamas ar toleruojamas nediferencijuotas visų klientų kategorijų rizikos mažinimas pagal EBI PP / TF rizikos veiksnių gaires ir ypač 4.9, 4.10 ir 4.11 gaires.²³

²³ EBI gairės pagal Direktyvos (ES) 2015/849 17 straipsnį ir 18 straipsnio 4 dalį dėl deramo klientų tikrinimo ir veiksnių, į kuriuos kredito ir finansų įstaigos turėtų atsižvelgti vertindamos su atskirais dalykiniais santykiais ir vienkartiniais

127. Kompetentingos institucijos, rengdamos priežiūros gaires, turėtų apvarstyti galimybę bendradarbiauti su vertinimo subjektais ir kitomis susijusiomis suinteresuotosiomis šalimis ir nustatyti veiksmingiausią šios veiklos būdą. Bendradarbiavimas, be kita ko, gali apimti viešųjų konsultacijų procesą, bendradarbiavimą su prekybos asociacijomis, finansinės žvalgybos padaliniais, teisėsauga, kitomis kompetentingomis institucijomis ar vyriausybiniomis agentūromis arba dalyvavimą konsultaciniuose forumuose. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad į informavimo veiklą būtų įtraukta pakankamai suinteresuotųjų šalių, kurioms gairės turės įtakos, ir kad suinteresuotosioms šalims būtų skirta pakankamai laiko pareikšti savo nuomonę.

128. Kompetentingos institucijos turėtų periodiškai įvertinti dabartinių sektoriui pateiktų savo gairių tinkamumą. Toks vertinimas turėtų būti atliekamas reguliariai arba *ad hoc* pagrindu ir jį gali paskatinti tam tikri įvykiai, įskaitant nacionalinių ar Europos teisės aktų pakeitimus, nacionalinio ar viršnacionalinio rizikos vertinimo pakeitimus, arba sektoriaus atsiliepimai. Jei kompetentingos institucijos nustato, kad esamos gairės yra pasenusios arba nebeaktualios, jos turėtų nedelsdamos pranešti sektoriui apie būtinus pakeitimus.

c. Bendravimas su sektoriumi

129. Kompetentingos institucijos turėtų parengti ir taikyti komunikacijos strategiją, siekdamas užtikrinti, kad jų bendravimas su vertinimo subjektais ir toliau būtų nukreiptas į tai, kad sektoriuje arba tam tikruose subsektoriuose būtų pagerintas KPP / KTF reikalavimų laikymasis, ir kad būtų užtikrintas veiksmingiausias kompetentingų institucijų išteklių naudojimas. Įgyvendindamos komunikacijos strategiją, kompetentingos institucijos turėtų nustatyti, kaip jos bendraus su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis, taip pat tuomet, kai sektoriui pateiks savo rizikos vertinimo rezultatus ir atitinkamas gaires.

130. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti tinkamiausias ir veiksmingiausias joms prieinamas komunikacijos priemones, kurios joms leistų atitinkamoms suinteresuotosioms šalims aiškiai ir konstruktyviai pranešti savo reguliavimo lūkesčius. Priemonės gali būti šios (bet ne tik):

- a) bendravimas vienu metu su visais vertinimo subjektais, kuris gali apimti informacijos paskelbimą kompetentingos institucijos svetainėje arba kitais internetiniais kanalais;
- b) bendravimas su ribota suinteresuotųjų šalių grupe, kuris gali apimti kompetentingos institucijos dalyvavimą įvairiose konferencijose ar mokymo renginiuose arba informavimo veiklą prekybos ir profesinėse asociacijose;
- c) bendravimas laiškais ar aplinkraščiais, kurie gali būti skirti visam sektoriui arba atitinkamoms suinteresuotųjų šalių grupėms, arba
- d) tiesioginis bendravimas su vertinimo subjektais dvišaliu arba daugiašaliu pagrindu, įskaitant viešąsias konsultacijas. Jei kompetentinga institucija bendrauja dvišaliu būdu, ji turėtų apvarstyti šio bendravimo svarbą platesnei suinteresuotųjų šalių grupei, o tai gali reikšti, kad kitokia komunikacijos priemonė gali būti tinkamesnė.

---

sandoriais ir (ar) operacijomis susijusių pinigų plovimo ir teroristų finansavimo riziką (PP / TF rizikos veiksnių gairės), [EBA/GL/2021/02](#).

131. Priimdamos sprendimą dėl tinkamiausių komunikacijos priemonių, kompetentingos institucijos turėtų atsižvelgti į bent šiuos elementus:

- a) komunikacijos tikslinę auditoriją, kuri gali nulemti bendravimo išsamumą;
- b) konkrečios temos aktualumą konkrečiai suinteresuotųjų šalių grupei, sektoriui ar visai rinkai;
- c) komunikacijos laiką ir skubumą, užtikrinant, kad reikiama informacija vertinimo subjektams būtų suteikta laiku, ir
- d) perduodamos informacijos rūšį.

4.4.10 Kompetentingos institucijos darbuotojų mokymas

132. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad tiesiogiai arba netiesiogiai už KPP / KTF atsakingi darbuotojai turėtų tinkamų žinių ir supratimą apie taikomą KPP / KTF teisinę ir reguliavimo sistemą ir, kad jie turėtų tinkamą kvalifikaciją bei parengimą priimti protingus priežiūros sprendimus.

133. Kompetentingos institucijos turėtų parengti mokymo programą, kuri turėtų būti pritaikyta taip, kad atitiktų kompetentingos institucijos konkrečių funkcijų poreikius, jos darbo pareigas, darbuotojų pareigų ėjimo trukmę ir patirtį. Ši mokymo programa turėtų būti reguliariai atnaujinama ir peržiūrima. Kompetentingos institucijos turėtų stebėti atskirų personalo narių arba, kai tikslinga, ištisu darbuotojų komandų išeito mokymo lygį.

134. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jų priežiūros darbuotojai mokėtų praktiškai taikyti kompetentingų institucijų KPP / KTF RGP modelį, kad priežiūros institucijos galėtų veiksmingai ir nuosekliai vykdyti rizika grindžiamą KPP / KTF priežiūrą. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad apie sektoriaus lygmens ir atskirų PP / TF rizikos vertinimų rezultatus būtų pranešta visiems atitinkamiems kompetentingos institucijos darbuotojams, įskaitant darbuotojus, kurie nėra tiesiogiai susiję su rizika grindžiama KPP / KTF priežiūra. Kompetentingos institucijos turėtų, be kita ko, užtikrinti, kad priežiūros darbuotojai gebėtų:

- a) suprasti, kad reikia lankstumo, kai vertinimo subjektų požiūris į riziką ir kontrolės priemonės skiriasi nuo kompetentingų institucijų požiūrio į tą riziką, ir atsižvelgti į vertinimo subjektų pateiktus argumentus;
- b) įvertinti vertinimo subjektų atlikto rizikos vertinimo kokybę;
- c) įvertinti vertinimo subjektų KPP / KTF politikos ir procedūrų tinkamumą, proporcingumą ir veiksmingumą bei platesnes valdymo priemones ir vidaus kontrolę, atsižvelgiant į pačių vertinimo subjektų atliekamą savo rizikos vertinimą;
- d) suprasti skirtingus produktus, paslaugas ir finansines priemones bei jiems kylančią riziką;
- e) suprasti kompetentingų institucijų priežiūros sistemą, įskaitant KPP / KTF priežiūros strategiją ir planą, ir

- f) suprasti įvairias kompetentingų institucijų naudojamas priežiūros priemones ir taikomą praktiką ir tai, kaip jos susijusios su darbuotojo atliekamomis užduotimis, pavyzdžiui, įvairių priežiūros priemonių naudojimu praktikoje, ir bendradarbiavimo su kitomis suinteresuotosiomis šalimis svarbą.

135. Mokymai turėtų būti pritaikyti prie atitinkamų darbuotojų ir vyresniosios vadovybės pareigų KPP / KTF srityje ir gali apimti vidinius ir išorinius mokymo kursus ir konferencijas, e. mokymosi kursus, informacinių biuletenių skaitymą, atvejų tyrimų diskusijas, įdarbinimą, atsilepimus apie atliktas užduotis ir kitas patirtinio mokymosi formas. Kompetentingoms institucijoms taip pat gali būti naudinga dalytis žiniomis tarp kompetentingų institucijų ir su kitomis atitinkamomis vidaus ir užsienio institucijomis, pavyzdžiui, prudencinės priežiūros institucijomis, FŽP, atitinkamomis ES įstaigomis, kitų šalių KPP / KTF priežiūros institucijomis.

136. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad atitinkami mokymai būtų surengti laiku, ypač naujiems darbuotojams ir esant reikšmingiems pokyčiams kovos su KPP / KTF priežiūros sistemoje. Kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jų darbuotojų KPP / KTF praktinė patirtis būtų atnaujinama ir aktuali ir, jei reikia, apimtų informuotumą apie atsirandančią riziką.

4.5 4 etapas. RGP modelio stebėseną ir atnaujinimas

4.5.1 Rizikos vertinimo ir priežiūros strategijos bei planų peržiūra (1, 2 ir 3 etapai)

137. RGP – yra ne vienkartinė užduotis, bet nuolatinis ciklinis procesas. Todėl kompetentingos institucijos turėtų periodiškai arba *ad hoc* pagrindu peržiūrėti informaciją, kuria grindžiamas jų rizikos vertinimas, ir prireikus ją atnaujinti.

138. Vykdydamos ciklinį procesą, kompetentingos institucijos turėtų reguliariai peržiūrėti ir atnaujinti savo sektorių ir individualius vertinimo subjektų rizikos vertinimus, atlikdamos periodines peržiūras arba *ad hoc* pagrindu.

139. Priežiūros strategija ir planai taip pat turėtų būti atnaujinami, jei reikia, arba atliekant periodines peržiūras, arba reaguojant į išorės įvykius. Priežiūros strategija ir planai taip pat turėtų atitikti atitinkamus rizikos vertinimo pokyčius, ypač jei buvo nustatyta atsirandanti rizika. Kompetentingos institucijos šių peržiūrų ir atnaujinimų rezultatus turėtų traktuoti kaip RGP pakeitimus.

a. Periodinės peržiūros

140. Kompetentingos institucijos turėtų periodiškai peržiūrėti savo individualius ir sektorinius rizikos vertinimus, siekdamos užtikrinti, kad jie būtų atnaujinami ir aktualūs. Svarbu, kad kompetentingos institucijos tai darydamos patikrintų, ar pagrindinės rizikos vertinimą pagrindžiančios prielaidos vis dar yra nepasenusios, įskaitant prielaidas, susijusias su skirtingu atitinkamų sektorių ir vertinimo subjektų keliamos rizikos lygiu arba veiksmingumo supratimu, susijusiu su tam tikra priežiūros priemone.

141. Kiekvienos peržiūros tvarkaraštis turėtų būti suderintas su priežiūros strategija ir proporcingas PP / TF rizikai, susijusiai su sektoriumi ir vertinimo subjektu. Sektorių ir vertinimo subjektų, kuriems kyla reikšminga arba labai reikšminga PP / TF rizika arba kurie susiduria su dažniais pokyčiais savo veikloje ir veikia greitai kintančioje aplinkoje, peržiūros turėtų būti atliekamos dažniau.

b. Ad hoc peržiūros

142. Rizikos veiksniai, rizikos vertinimo ir prireikus priežiūros strategijos ir planų ad hoc peržiūros turėtų būti atliekamos atsiradus esminių pokyčių, kurie turi įtakos vertinimo subjekto rizikos profiliui, įskaitant:

- a) atsirandančią PP / TF riziką;
- b) faktus, nustatytus vykdant priežiūrą ne vietoje ir vietoje, ir bet kokius tolesnius koregavimo arba taisomuosius veiksmus, kurių ėmėsi vertinimo subjektas;
- c) pakitusią arba naują informaciją, atsiradusią dėl kvalifikuotųjų akcijų paketų savininkų, valdybos narių ar pagrindinių funkcijų vykdytojų veiklos arba vertinimo subjekto organizavimo;
- d) Europos Komisijos viršnacionalinio rizikos vertinimo, paskelbto pagal Direktyvos (ES) 2015/849 6 straipsnio 1 dalį, pakeitimus, nacionalinį rizikos vertinimą arba pagal šias gaires parengtą priežiūros rizikos vertinimą;
- e) naujo tipo įmones, ateinančias į sektorių ar subsektorių;
- f) staigius pokyčius sektoriuje ar subsektoriuje, įskaitant klientų bazės, siūlomų paslaugų ir produktų, pristatymo kanalų arba ryšių su tam tikromis geografinėmis teritorijomis pasikeitimus;
- g) pasirodžiusią naują informaciją, leidžiančią manyti, kad PP / TF rizika, susijusi su konkrečiu vertinimo subjektu arba sektoriumi, padidėjo;
- h) kitas aplinkybes, dėl kurių kompetentinga institucija turi pagrindo manyti, kad informacija, kuria ji grindė savo rizikos vertinimą, nebėra aktuali arba turi reikšmingų trūkumų.

143. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų apsvarstyti, ar vienam konkrečiam vertinimo subjektui įtakos turintys pokyčiai galėtų turėti įtakos kitiems vertinimo subjektams, ir taip pat turėtų peržiūrėti kitų vertinimo subjektų, kuriems pokytis turi reikšmingos įtakos, rizikos vertinimą.

144. Jei dėl iš dalies pakeisto rizikos vertinimo pasikeitė rizikos kategorijos arba balai, kompetentingos institucijos turėtų užtikrinti, kad jų vidaus sistemos ir priežiūros vadovas būtų atitinkamai atnaujinti.

4.5.2 KPP / KTF RGP modelio peržiūra

145. Kompetentingos institucijos turėtų stengtis įsitikinti, kad jų vidaus procesai ir procedūros, įskaitant PP / TF rizikos vertinimo metodiką, yra atnaujintos ir taikomos nuosekliai bei veiksmingai. Kompetentingos institucijos prireikus turėtų nedelsdamos peržiūrėti ir atnaujinti šią metodiką.

146. Jei atliekant peržiūrą nustatoma su KPP / KTF RGP modeliu susijusių problemų, kompetentingos institucijos turėtų imtis veiksmų joms išspręsti. Tačiau kompetentingos institucijos turėtų susilaikyti nuo pakartotinių savo RGP modelio pakeitimų per trumpą laiką, kad ilgainiui būtų lengviau atlikti palyginimus.

147. Kai kompetentingos institucijos atlikdamos rizikos vertinimą naudoja automatines balų suteikimo sistemas, jos turėtų peržiūrėti tuos atvejus, kai automatinis balas buvo pakeistas remiantis profesiniu sprendimu, iš kurio buvo matyti, kad paskirtas balas netiksliai atitiko vertinimo subjekto rizikos profilį. Tokiais atvejais kompetentingos institucijos turėtų išnagrinėti, ar tokių pakeitimų mastas ir dažnumas negali būti rizikos vertinimo metodikos klaidos požymis. Jei nustatoma klaida, kompetentingos institucijos turėtų imtis būtinų veiksmų jai ištaisyti.

a. Periodinės peržiūros

148. Kompetentingos institucijos turėtų periodiškai tikrinti, ar, taikant jų KPP / KTF RGP modelį, pasiekiami numatyti rezultatai, o ypač – ar priežiūros išteklių lygis tebėra proporcingas nustatytai PP / TF rizikai. Kompetentingos institucijos, peržiūrėdamos ir vertindamos savo KPP / KTF RGP modelio tinkamumą ir veiksmingumą, turėtų naudoti įvairias joms prieinamas priemones. Priemonės gali būti šios (bet ne tik):

- a) profesinė kvalifikacija;
- b) savęs vertinimo klausimynai;
- c) priežiūros priemonių ir veiksmų pavyzdžių analizavimas;
- d) nauja informacija, pavyzdžiui, kitų kompetentingų institucijų arba atitinkamų KPP / KTF institucijų ataskaitos ir atsiliepimai,
- e) finansinės žvalgybos padalinių, teisėsaugos ir kitų nacionalinių agentūrų atsiliepimai, arba
- f) atitinkamų Europos ar tarptautinių organizacijų publikacijos.

149. Kompetentingos institucijos taip pat turėtų stengtis susipažinti su tarptautine geriausia patirtimi ir apsvaistinti galimybę, jei įmanoma, dalyvauti susijusiuose tarptautiniuose ir Europos forumuose.

150. Įvertinus KPP / KTF priežiūros poveikį vertinimo subjektų KPP / KTF kontrolės priemonių reikalavimų laikymosi lygiui ir veiksmingumui, kompetentingoms institucijoms taip pat gali būti lengviau įvertinti savo KPP / KTF RGP modelio veiksmingumą.

b. *Ad hoc* peržiūros

151. Be nustatytais intervalais vykdomų reguliarių peržiūrų, kompetentingos institucijos turėtų peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti savo KPP / KTF RGP modelį, jei suabejojama jo tinkamumu arba veiksmingumu dėl tokių įvykių, kaip:

- a) išoriniai modelio vertinimai, įskaitant FATF, MONEYVAL ar išorės auditus;
- b) vidiniai modelio vertinimai, įskaitant vidaus spragų analizę, vidaus audito ataskaitas, kokybės užtikrinimo tyrimą ir įgytos patirties vertinimą;
- c) dideli KPP / KTF teisinės arba reguliavimo aplinkos pokyčiai;
- d) atitinkamų tarptautinių rekomendacijų paskelbimas;
- e) atsiradę arba nustatyti nauji rizikos veiksniai.

4.5.3 Organizaciniai ir procedūriniai peržiūros proceso aspektai

152. Kompetentingos institucijos turėtų nustatyti objektyvų savo RGP modelio peržiūros procesą, pagrįstą aiškiais ir skaidriomis vidaus procedūromis. Tokiose procedūrose turėtų būti nurodyta bent tai:

- a) kada turi būti peržiūra arba kokie įvykiai paskatintų peržiūrą;
- b) kokia yra peržiūros apimtis arba kaip nustatyti jos apimtį, ir
- c) kas kompetentingoje institucijoje yra atsakingas už peržiūros procesą. Kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar už RGP modelio sukūrimą atsakinga kompetentingos institucijos komanda arba asmuo taip pat turėtų būti atsakingas už modelio peržiūrą, ar už tai turėtų būti atsakingas kitas asmuo ar komanda, pavyzdžiui, kompetentingos institucijos vidaus kokybės užtikrinimo, vidaus audito arba rizikos valdymo komanda.

153. Be vidinės peržiūros proceso, kompetentingos institucijos turėtų apsvarstyti, ar būtina pasitelkti išorės ekspertą, kad būtų atliktas objektyvus jos RGP modelio įvertinimas arba kad būtų užtikrintas suderinimas nacionaliniu lygmeniu su kitų kompetentingų institucijų naudojamais modeliais.

4.5.4 Įrašų saugojimas

154. Kompetentingos institucijos, siekdamos užtikrinti veiksmų, kurių jos imasi dėl įvairių vertinimo subjektų, darną ir nuoseklumą, turėtų tinkamai dokumentuoti KPP / KTF RGP modelį, jo įgyvendinimą ir tolesnes jo peržiūras savo instituciniam (priežiūros) archyvui, ir taip pat pateikti rezultatų, sprendimų ir jų pagrindimo įrašus.

4.5.5 Atskaitomybė

155. Kompetentingų institucijų vyresnioji vadovybė turėtų turėti tinkamą prižiūrimame sektoriuje ir subsektoriuose kylančios PP / TF rizikos supratimą ir jai turėtų būti reguliariai pranešama apie KPP / KTF priežiūros veiksmus ir jų rezultatus. To reikia, kad ji galėtų įvertinti bendrą priemonių,

kurias įgyvendino vertinimo subjektai, siekdami sumažinti šią riziką, veiksmingumą ir būtinybę prireikus persvarstyti priežiūros intensyvumą ir dažnumą bei priežiūros išteklių skyrimą.

156. Kompetentingų institucijų vyresnioji vadovybė turėtų užtikrinti, kad būtų nustatytos tinkamos valdymo priemonės, skirtos priežiūros strategijai patvirtinti vyresniosios vadovybės lygmeniu ir bet kokiems po to atliekamiems pakeitimams, bei stebėti pažangą, padarytą kompetentingoje institucijoje įgyvendinant KPP / KTF priežiūros strategiją. Visų pirma, ji turėtų užtikrinti, kad kompetentinga institucija turėtų pakankamai išteklių strategijai įgyvendinti, įskaitant kovos su PP / TF, teisės, politikos ir rizikos specialistus, ir kad būtų visiškai įgyvendinti strategijoje nustatyti priežiūros tikslai.

Priedas

Rizikos kategorijų konversija

1 scenarijus: Jei kompetentingos institucijos savo vertinimo subjektus ir sektorius skirsto į tris rizikos kategorijas, tais atvejais, kai jų prašoma rizikos kategorijas konvertuoti į keturias kategorijas, kaip siūloma šiose gairėse, jos turėtų taikyti 1 lentelėje nurodytą metodą.

<i>Kompetentingos institucijos rizikos kategorijos</i>	<i>Šiose gairėse siūlomos rizikos kategorijos</i>
<i>Maža rizika →</i>	Mažiau reikšminga rizika
<i>Vidutinė rizika →</i>	Vidutiniškai reikšminga rizika
<i>Didelė rizika →</i>	Labai reikšminga rizika

2 scenarijus: Jei kompetentingos institucijos savo vertinimo subjektus ir sektorius skirsto į penkias rizikos kategorijas, tais atvejais, kai jų prašoma rizikos kategorijas konvertuoti į keturias kategorijas, kaip siūloma šiose gairėse, jos turėtų taikyti 2 lentelėje nurodytą metodą.

<i>Kompetentingos institucijos rizikos kategorijos</i>	<i>Šiose gairėse siūlomos rizikos kategorijos</i>
<i>Maža rizika →</i>	Mažiau reikšminga rizika
<i>Vidutinė maža rizika →</i>	Mažiau reikšminga rizika
<i>Vidutiniškai didelė rizika →</i>	Vidutiniškai reikšminga rizika
<i>Didelė rizika →</i>	Reikšminga rizika
<i>Itin / labai didelė rizika →</i>	Labai reikšminga rizika